ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଅଥର୍ବବେଦ

(अथर्ववेद / Atharvaveda)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଅଥର୍ବବେଦ

ଶୌନକ ସଂହିତା

(*शौनक संहिता*)

(Shaunaka Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପଣ୍ଡା

ପ୍ରଧାନ ଅଧ୍ୟାପକ,

ନବଜୀବନ ବେଦ ବିଦ୍ୟାଳୟ , ମଦନମୋହନପୁର

ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

ପୂର୍ବାଭାଷ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ମାତୃପିତୃଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଗୁରୁଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଗଣପତୟେ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ସରସ୍ୱତ୍ୟୈ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦାୟ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦପୁରୁଷାୟ ନମଃ ।

୧୩ ଜୁଲାଇ ୨୦୨୨, ବ୍ୟାସ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ବେଦମାନଙ୍କର ରୂପାନ୍ତର ସୃଙ୍ଖଳାରେ ଏହା ମୋର ୪ର୍ଥ ପ୍ରକଳ୍ପ । "ଋକ୍-ବେଦ", ଯଜୁର୍ବେଦ, ଓ "୧୦୮ ଉପନିଷଦ" ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପରେ, ପାଠକ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛୁମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ "**ଅଥର୍ବବେଦ**" ଓ "**ସାମବେଦ**"ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନେଲି, ଓ ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ତଥା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିପଡିଲି । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ " ଅଥର୍ବବେଦ " ସମାପନ କରିବାର ନିଷ୍ପତି ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । ସେଥିପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ "**ଶୌନକ ସଂହିତା**"ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । ଅନେକଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକରିବା ପରେ "**ଶୌନକ ସଂହିତା**"ର ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ୨ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ "ସାମବେଦ"ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭକରି, ଏହାର ଉପଲବ୍ଧ "କୌଥୁମ ସଂହିତା"ଙ୍କର ରୂପାନ୍ତର ମଧ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ସଂସ୍କରଣର ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହା ଯେ, ଏଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରର ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ବହୁ ପରିଶ୍ରମପୂର୍ବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଅଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ମାନଙ୍କର ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ ଯେଉଁ ସବୁ ବିଶେଷତ୍ୱ ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱଳ୍ପ ବିବରଣୀ ଆଗାମୀ ପୃଷ୍ଠାରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ ୧୯୫୪ ମସିହାର ଏକ ପୁରୁଣା ପୁସ୍ତକ "ଅଥର୍ବବେଦ - ଶୌନକ ସଂହିତା"କୁ ଆଧାର ରୂପେ ନିଆଯାଇଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏହି ସଂସ୍କରଣର ସମାପନ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତ ସୂତ୍ରର ସୂଚନା ତଳେ "ସୂତ୍ର ସୂଚନା" ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ସ୍ୱର (ଉଦାତ୍ତ, ଅନୁଦାତ୍ତ, ସ୍ୱରିତ ଇତ୍ୟାଦି) ମାନଙ୍କର ଶଂକେତ ବା ଚିହ୍ନ ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ସେ ପ୍ରକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ତଥାପି ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ଜାରି ରହିଛି, ହୋଇପାରେ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତି ସଂସ୍କରଣରେ ଏହା ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ୱେବ ସାଇଟରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ଳୋକ ବା ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସ୍ୱରାବୃତି ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ପାଠକମାନେ ଏହାକୁ ଶୁଣି ପାରିବେ ବା ଅଭ୍ୟାସ କରିପାରିବେ ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର ସରିବା ପରେ, ଏହା ଠିକ୍ ରେ ରୂପାନ୍ତର ହେଲା କି ନାହିଁ, ତାହାର ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (ପ୍ରୁଫ୍-ରିଡିଙ୍ଗ୍) ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ମୂଳ ଦସ୍ତାବେଜ ସଙ୍ଗରେ ରୂପାନ୍ତରୀତ ଦସ୍ତାବେଜର ଯାଞ୍ଚ କରିବାପାଇଁ, ୨ଜଣ ଅଲଗା ଅଲଗା ଶୁଦ୍ଧିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପଣ୍ଡା (ଅଥର୍ବବେଦୀ)" ଓ "ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା" ମୂଖ୍ୟରୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସମସ୍ତ ଯୋଗଦାନକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି । ତାଙ୍କର ଉପଦେଷ, ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ସୁଧାରୀକରଣ ସର୍ବଦା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ରହିବ ।

ଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ଏହି ପବିତ୍ରଗ୍ରନ୍ଥ "**ଅଥର୍ବବେଦ ଓଡିଆରେ**" ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଛି । ଆଶାକରୁଛି ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ବେଦଲିପ୍ସୁ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୩୦.୦୮.୨୦୨୩ **ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,**

ରକ୍ଷାବନ୍ଧନ **ସଂପାଦକ,**

ସଂସାରଫଳ, ପଚ୍ଚାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଓଡିଶା, ଭାରତ ।

ବର୍ତମାନ ସ୍ଥିତି - ଚେନ୍ନାଇ, ତାମିଲନାଡୁ, ଭାରତ ।

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ "**ଅଥର୍ବବେଦ ଓଡିଆରେ**" ଓଡିଆ ଭାଷୀ ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବାରେ ଓ ସାର୍ବଜନୀନ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାର ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରୁଛି ।

ବଶମ୍ବଦ

ସଂପାଦକ

ନିବେଦନ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ "**ଅଥର୍ବବେଦ ଓଡିଆରେ**" ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତିଆରି କରାଯାଇଛି ଓ ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡିଜିଟାଲରୂପରେ ମୁକ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏହାର କୌଣସି **ବ୍ୟାପାରୀକରଣ ନ କରିବାକୁ** ଅନୁରୋଧ । ଯଦି କେହି ଏହାର ପ୍ରକାଶନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ସଂପାଦକଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଏହି ଓଡିଆ ରୂପାନ୍ତରିତକୁ ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ, ସମସ୍ତ ସାବଧାନ ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ତଥାପି, ଏଥିରେ ଭୁଲ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇ ପାରେ । ତେଣୁ କୃପାଳୁ ପାଠକ, କ୍ଷମା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,

ସଂପାଦକ,

ଅଥର୍ବବେଦ

ଇତିହାସକାରମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦର ବିଭାଜନ 'ତ୍ରେତୟା ଯୁଗ'ର ଆରମ୍ଭରୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥିଲା । ମୁନିଋଷିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିବା "ବେଦତ୍ରୟୀ ମନ୍ତ୍ର" ସମୁହ ଅନେକ ଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ତାହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଓ ମହତ୍ୱ ଅନୁସାରେ ବିଭାଜନ କରିବାପାଇ ୪ଜଣ "ଋତ୍ୱିକ"ଙ୍କୁ ଦାୟୀତ୍ୱ ଦିଆଗଲା । ସେମାନେ ହେଲେ - '**ହୋତା**', '**ଅଧ୍ୱର୍ଯ୍ୟୁ**', '**ଉଦ୍ଗାତା**' ଓ '**ବ୍ରହ୍ମା**'। ଏଥିପାଇଁ 'ହୋତା'ଙ୍କୁ ଋକ୍ ମନ୍ତ୍ର, 'ଅଧ୍ୱର୍ଯ୍ୟୁ'ଙ୍କୁ ଯଜୁସ୍ ମନ୍ତ୍ର, 'ଉଦ୍ଗାତା'ଙ୍କୁ ସାମନ୍ତ୍ର ଋକ୍ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣର ଦାୟୀତ୍ୱ ଦିଆଗଲା, କିନ୍ତୁ ଚତୁର୍ଥ ଋତ୍ୱିକ୍ '**ବ୍ରହ୍ମା**' ସିଧା ସଳଖ ଭାବରେ କୌଣସି 'ବେଦତ୍ରୟୀ' ମନ୍ତ୍ର ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ନଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ସେହି ୩ଜଣ ଋତ୍ୱିକ୍ ମାନଙ୍କର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାର ଦୟୀତ୍ୱ ଦିଆଗଲା ।

ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲୁଥିବା ବେଳେ, ସେମାନେ କିଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର '**ଅଥର୍ବଣ**' ଋଷି ଓ '**ଅଙ୍ଗିରସ**' ଋଷିଙ୍କ ଠାରୁ ପାଇଲେ । ସେ ମନ୍ତ୍ରସମୁହ ଶାନ୍ତି ଓ ଅଖଣ୍ଡତା ରଖିବା, ଦୁଷ୍ଟାତ୍ମା ମାନଙ୍କର ଦୁଷ୍ଟ ଶକ୍ତିର ନିବାରଣ, ସାମାଜିକ ରିତି, ଭେଷଜ ବିଦ୍ୟା, ଓ ଶତ୍ରୁ ଜୟ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା । ସେସବୁ ମନ୍ତ୍ରସମୁହକୁ ନେଇ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ଭିତ୍ତିଭୂମି ସ୍ଥାପନ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଋତ୍ୱିକ୍ "**ବ୍ରହ୍ମା**" ଏହିସବୁ ମନ୍ତ୍ରସମୁହର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାର ଦାୟୀତ୍ୱ ନେଲେ ଓ ଏହାର ପ୍ରସାର କରିବାରେ ଯୋଗଦାନ ଦେଲେ ।

ଦ୍ୱାପରଯୁଗରେ "ବେଦବ୍ୟାସ" ବେଦ ବିଭାଜନକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ । ସେ, ଏହି ବିଭାଜନ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ୨ଟି ପଦ୍ଧତିର ସାହାର୍ଯ୍ୟ ନେଇଥିଲେ, ଯଥା, **ସାହିତ୍ୟିକ** ଓ **ଶ୍ରୌତଯଜ୍ଞକର୍ମ** । ତେଣୁ ମନ୍ତ୍ରସମୁହର ଲକ୍ଷଣ ଅନୁସାରେ, ସାହିତ୍ୟିକ (ପଦ୍ୟ, ଗଦ୍ୟ ଓ ସଂଗୀତ) ଓ ଶ୍ରୌତଯଜ୍ଞକର୍ମ (ମୁଖ୍ୟତଃ ବିଷୟବସ୍ତୁ) ପଦ୍ଧତିରେ ବିଭାଜନ କରିଥିଲେ । ପଦ୍ୟରେ 'ଋକ୍-ବେଦ'କୁ, ଗଦ୍ୟରେ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'କୁ, ସଂଗୀତରେ 'ସାମବେଦ'କୁ ବିଭକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ କେବଳ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଭାଗ କରିଥିଲେ, ଯାହା "**ଅଥର୍ବବେଦ**" ନାମରେ ପରିଚିତ

Not For Commercial Use

ହେଲା । ସେଇଥିପାଇଁ କେବଳ "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ମନ୍ତ୍ରସମୁହର ୩ ପ୍ରକାରର ଲକ୍ଷଣ, ଅର୍ଥାତ **ପଦ୍ୟ**, **ଗଦ୍ୟ**, ଓ **ସଂଗୀତ** ମିଳିଥାଏ ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଏହି ମନ୍ତ୍ରସମୁହ ମଧ୍ୟରେ ମହର୍ଷି "**ଅଥର୍ବଣ**"ଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର (୨୬୧୬) ଥିବାରୁ, ଏହାର ନାମ "ଅଥର୍ବବେଦ" ରଖାଯାଇଥିଲା । "ଅଥର୍ବବେଦ" ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ନାମ-ମାନଙ୍କରେ ପରିଚିତ, ଯଥା, - **ଅଥର୍ବବେଦ**, **ଅଥର୍ବାଙ୍ଗିରୋବେଦ**, **ବ୍ରହ୍ମବେଦ**, **ଭିଷଗ୍-ବେଦ**, ଓ **କ୍ଷାତ୍ରବେଦ** ।

ଅଥର୍ବବେଦ – ପାଣିନିଙ୍କ ଧାତୁପାଠରେ "ଥର୍ବ"ର ଅର୍ଥ ହିଂସା ବା ହିଂସା ସଂବନ୍ଧୀୟ କର୍ମ । ତେଣୁ ଏହାର ପ୍ରତିକୂଳ ଅର୍ଥରେ ଏହା "ଅଥର୍ବ", ଅର୍ଥାତ ଅହିଂସା ବା ଶାନ୍ତି ଓ ପୌଷ୍ଟିକ କର୍ମ ଅଟେ । "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏହାକୁ ପ୍ରମାଣ କରିଥାଏ, ସେହିଥିପାଇଁ ଏହି ବେଦର ନାମ "ଅଥର୍ବବେଦ" ଅଟେ ।

ଅଥର୍ବାଙ୍ଗିରୋବେଦ – "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର ମହର୍ଷି "ଅଥର୍ବଣ" ଓ "ଅଙ୍ଗିରସ"ଙ୍କର ଥିବାରୁ, ଏହାକୁ "ଅଥର୍ବାଙ୍ଗିରୋବେଦ" କୁହାଯାଏ । ଏହାର ଉଲ୍ଲେଖ୍ୟ "ଅଥର୍ବବେଦ", "ମହାଭାରତ", "ମନୁସ୍ମୃତି", "ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟସ୍ମୃତି" ଓ "ଔଶନସସ୍ମୃତି" ଇତ୍ୟାଦି ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କରେ ରହିଅଛି ।

ବ୍ରହ୍ମବେଦ – "ବ୍ରହ୍ମା" ନାମକ 'ଋତ୍ୱିକ' (ଉପରେ ଆଲୋଚିତ) ଏହାର 'ଶ୍ରୌତଯଜ୍ଞକର୍ମ' ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଏହାକୁ "ବ୍ରହ୍ମବେଦ" କୁହାଯାଏ । ଆଉଏକ କାରଣ, ଏଥିରେ ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର "ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚିନ୍ତନ" ବିଷୟରେ ଥିବାରୁ, ଏହା "ବ୍ରହ୍ମବେଦ" ନାମରେ ଜଣା ।

ଭିଷଗ୍-ବେଦ – "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ଅନେକ ରୋଗ ଓ ତାହାର ଔଷଧ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ୍ୟ ରହିଅଛି, ସେଥିପାଇଁ ଏହା "ଭିଷଗ୍-ବେଦ" ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଜଣା ।

Not For Commercial Use

କ୍ଷାତ୍ରବେଦ – "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଜକର୍ମ ସଂବନ୍ଧୀତ ଅନେକ ସୂକ୍ତ ସମୁହ ରହିଅଛି, ତଥା ଏଥିରୁ ରାଜନୈତିକ ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ମିଳିଥାଏ, ସେଇଥିପାଇଁ ଏହା "କ୍ଷାତ୍ରବେଦ" ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଜଣା ।

ଅଥର୍ବବେଦ ବିଷୟବସ୍ତୁ

"ଅଥର୍ବବେଦ"କୁ ସାମାଜିକରୀତି କାଣ୍ଡ କୁହାଯାଏ, ତେଣୁ ଏଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ସାମାଜିକ ଶାନ୍ତି ତଥା ରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନେକ ମନ୍ତ୍ର ଓ କର୍ମ ରହିଅଛି । ତେଣୁ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁଗୁଡିକ ହେଲେ, **ବ୍ରହ୍ମ ତଥା ଦାର୍ଶନୀକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ଭୈଷଜ୍ୟ କର୍ମ, ଶାନ୍ତି ତଥା ପୌଷ୍ଟିକ କର୍ମ, ରାଜକର୍ମ, ସାଂମନସ୍ୟକର୍ମ, ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ, ଆୟୁଷ୍ୟକର୍ମ,** ଓ **ଅଭିଚାର କର୍ମ** ଇତ୍ୟାଦି ।

ବ୍ରହ୍ମ ଓ ଦାର୍ଶନୀକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

"ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ବିଶେଷରୂପରେ 'ବ୍ରହ୍ମ'ର ବର୍ଣ୍ଣନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ବେଦରେ ବ୍ରହ୍ମର ବର୍ଣ୍ଣନ ଯେତେ ବିସ୍ତାର ଓ ସୂକ୍ଷ୍ମତାର ସହିତ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବେଦରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଏହା କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ ଯେ, 'ଉପନିଷଦ'ରେ ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାର ବିକଷିତ ରୂପ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, ତାହାର ମୂଳ ଏହି "ଅଥର୍ବବେଦ" । ଏହି ବେଦରେ ବିଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବ୍ରହ୍ମତ୍ୱର ବିବେଚନା କାରାଯାଇଛି, ଯଥା, ବ୍ରହ୍ମ କ'ଣ ?, ତାହାର ସ୍ୱରୂପ କ'ଣ ?, ତାହାକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ସାଧନ କ'ଣ ?, ସିଏ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନେକ ?, ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଦେବତାମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂବନ୍ଧ କ'ଣ ?, ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ସହିତ ଜୀବାତ୍ମା ଓ ପ୍ରକୃତିର ମଧ୍ୟ ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ବିରାଟ, ବ୍ରହ୍ମ, ସ୍କମ୍ଭ, ରୋହିତ, ବ୍ରାତ୍ୟ, ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ, ପ୍ରାଣ, ସ୍ୱର୍ଗୌଦନ, ଆଦି ବ୍ରହ୍ମର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱରୂପମାନଙ୍କର ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଣ୍ଣନ ମିଳିଥାଏ ।

ଏଥିରେ ସଂସାର 'ଜଳ'ରୁ ସୃଷ୍ଟି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଇଶ୍ୱର ଜଳରେ ମଞ୍ଜି ପକାଇଲେ, ସେଥିରୁ 'ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ'ର ଉତ୍ପତ୍ତି ହେଲା, ଓ ସେଥିରୁ ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରାରମ୍ଭ ହେଲା । (ଅ.ବେ - ୪.୨.୬.୮)

Not For Commercial Use

ଭୈଷଜ୍ୟକର୍ମ

"ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ବିଭିନ୍ନ ରୋଗର ଉପଚାର ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ସୂକ୍ତ ସମୁହ ରହିଅଛି । ସେଥିରେ ଥିବା ମନ୍ତ୍ର ସମୁହ ଦ୍ୱାରା ଦେବତାମାନଙ୍କର ଆବାହନ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଏ । ଏହି ସୂକ୍ତରେ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରୋଗର ନାମ ଓ ତାହାର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଔଷଧର ନାମ ମିଳିଥାଏ । ଜଳଚିକିତ୍ସା, ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଚିକିତ୍ସା, ଓ ମାନସିକ ଚିକିତ୍ସା ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟର ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଣ୍ଣନ, ଏହି ବେଦରେ ମିଳିଥାଏ ।

ଶାନ୍ତି ଓ ପୌଷ୍ଟିକ କର୍ମ

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କ୍ଷତି, ଆପତ୍ତି ବା ଅବାଞ୍ଛିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ମୁକ୍ତିପାଇବା ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବା କର୍ମଗୁଡିକୁ ଶାନ୍ତିକ-କର୍ମ କୁହନ୍ତି । ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ-ନାସନ, ଦୁଃଶକୁନ-ନିବାରଣ (ମଙ୍ଗଳ) ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବା ଦେବପ୍ରାର୍ଥନା ଆଦି ସୂକ୍ତ ସମୁହ ଏହି ବେଦର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟେ । ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ-ପ୍ରାପ୍ତି, ଓ ବିପନ୍ନିବୃତ୍ତି (ବିପଦର ଶାନ୍ତି) ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ସୂକ୍ତ, ପୌଷ୍ଟିକ କର୍ମର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟନ୍ତି, ଯେପରିକି ପୁଷ୍ଟିବର୍ଦ୍ଧକ, ମଣିବନ୍ଧନ, ଓ ଦେବ-ପ୍ରାର୍ଥନା ଇତ୍ୟାଦି ।

ରାଜକର୍ମ (ରାଜନୀତି)

"ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ରାଜନୈତିକ ବିଷୟର ବିସ୍ତାର ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ୍ୟ ରହିଅଛି । ରାଜା କିଭଳି ହେବା ଦରକାର ?, ରାଜା ଓ ପ୍ରଜାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଶାସନର ପ୍ରକାର, ରାଜାଙ୍କର ନିର୍ବାଚନ ଓ ରାଜାଭିଷେକ, ରାଜାଙ୍କର ଅଧିକାର ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ସଭା ଓ ସମିତି ତଥା ତା'ର ସ୍ୱରୂପ, ନ୍ୟାୟ ଓ ଦଣ୍ଡବିଧାନ, ସେନା ଓ ସେନାପତି, ସୈନିକର ପ୍ରକାର ଓ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ, ସୈନିକର ଶିକ୍ଷା, ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର, ଯୁଦ୍ଧର ସ୍ୱରୂପ, ଶତ୍ରୁ-ନାଶନ, ଓ ବିଜୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ସାଧନ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟ, ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

ସାଂମନସ୍ୟକର୍ମ

"ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ, ସାମାଜିକ, ପାରିବାରିକ, ରାଜନୀତିକ, ତଥା ଧାର୍ମିକ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ବିଶେଷ ମହତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି, ଓ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସୂକ୍ତ ସ୍ମରଣ କରିବାର ବିଧାନ ରହିଅଛି ।

ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ (ଆତ୍ମାଲୋଚନା)

ଜ୍ଞାତ-ଅଜ୍ଞାତ ଅବସ୍ଥାରେ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ-କର୍ମ କାରାଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ସଂଭାବିତ ଅନିଷ୍ଟକୁ ଦୂରକରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମା-ଅର୍ଚନା, ଦେବ-ପ୍ରାର୍ଥନା, ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ-ହୋମ, ଚାରିତ୍ରିକ ବଦନାମର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ, ଓ ଅଶୁଭ ନକ୍ଷତ୍ରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ପିଲାଙ୍କର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ, ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଗୁଡିକର ଉଲ୍ଲେଖ୍ୟ "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ମିଳିଥାଏ ।

ଆୟୁଷ୍ୟକର୍ମ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଦୀର୍ଘାୟୁ ପାଇଁ, ଦେବତାଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସରଖି ବିଭିନ୍ନ ସୂକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଦୀର୍ଘାୟୁଷ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ଅତିରିକ୍ତ, ଦୀର୍ଘାୟୁ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ହସ୍ତ ତଥା ଗଳାରେ ରକ୍ଷାସୂତ୍ର ଓ ମଣି ବାନ୍ଧିବାର ବିଧାନ "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ମିଳିଥାଏ ।

ଅଭିଚାର କର୍ମ

ଦୈତ୍ୟ-ରାକ୍ଷସ ଓ ଶତ୍ରୁ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରୟୋଗ ଓ ବିଧିଗୁଡିକ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟେ । ମାରଣ, ମୋହନ, ଉଚ୍ଚାଟନ, ବଶୀକରଣ, ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଅଭିଚାର କୁହାଯାଏ । "ଅଥର୍ବଦେବ"ରେ ଅଭିଚାରିକ ମନ୍ତ୍ର ବହୁତ କମ ମିଳିଥାଏ ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ବିଷୟ ବିବେଚନାରୁ, ଏହା ଜଣାପଡିଥାଏ ଯେ, ଏଥିରେ ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଓ ମୋକ୍ଷ ରୂପରେ "**ପୁରୁଷାର୍ଥ-ଚତୁଷ୍ଟୟ**"ର ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗର ବର୍ଣ୍ଣନ ରହିଅଛି । ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଧର୍ମଦର୍ଶନ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମ, ଓ ତତ୍ତ୍ୱମିମାଂସାର ସଂବନ୍ଧୀତ ସମସ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱ ଏଥିରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଅଛି ।

Not For Commercial Use

ସମାଜଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ରାଜନୀତି, ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର, ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର, ଓ ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନର ଏହା ଏକ ଭଣ୍ଡାର । ସାହିତ୍ୟିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ରସ, ଅଳଂକାର, ଛନ୍ଦ, ଭାବ ଓ ଭଷାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଏଥିରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଅଛି । ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗିତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଭାବାତ୍ମକ ପ୍ରେରଣା, ମନନ-ଚିନ୍ତନ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉପଦେଶ, ଆଚାରଶିକ୍ଷା, ଓ ନୀତିଶିକ୍ଷା, ଏଥିରେ ଭରିରହିଛି । ସାଂସ୍କୃତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଏଥିରେ ଉଚ୍ଚ, ମଧ୍ୟମ ଓ ନିମ୍ନ - ଏହି ତିନୋଟି ସ୍ତରର ସ୍ୱରୂପ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଅତଃ, ବିଷୟର ବିବିଧତା, ସ୍ଥୂଳରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମତମ ତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରତିପାଦନ, ଓ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟତା ସହିତ ବ୍ୟବହାରିକତାର ସମିଶ୍ରଣ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର **ମୁଖ୍ୟ ବିଶେଷତା** ଅଟେ ।

ଅଥର୍ବବେଦ ଶାଖା

ପତଞ୍ଜଳି ମହାଭାଷ୍ୟ ଓ ପୁରାଣ ଅନୁସାରେ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ୯ଟି ଶାଖା ଥିଲା । ସେମାନେ ହେଲେ, (୧) - ପୈପ୍ପଲଦ, (୨) - ତୌଦ, (୩) - ମୌଦ, (୪) - ଶୌନକ, (୫) - ଜାଜଲ, (୬) - ଜଲଦ, (୭) - ବ୍ରହ୍ମବଦ, (୮) - ଦେବଦର୍ଶ, ଓ (୯) - ଚାରଣବୈଦ୍ୟ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୨ଟି ଶଖାର ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି, ଯଥା **ଶୌନକ** ଓ **ପୈପ୍ପଲାଦ** । ଅନ୍ୟ ଶାଖା ଗୁଡିକ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି ।

୧ - ଶୌନକ ଶାଖା ସଂହିତା

"ଶୌନକ ଶାଖା" ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି । ଏହା ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ଅଦ୍ୟାବଧି ପ୍ରଚଳିତ। ଏଥିରେ ସମୁଦାୟ ୨୦ଟି କାଣ୍ଡ, ୩୬ଟି ପ୍ରପାଠକ, ୭୩୦ଟି ସୂକ୍ତ ଓ ୫୯୮୭ ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, ୧ମ ରୁ ୭ମ କାଣ୍ଡରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ମନ୍ତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ ସୂକ୍ତ ସମୁହ ରହିଅଛି । ୮ମ ରୁ ୧୨ଶ କାଣ୍ଡରେ ବଡ଼ ଓ ବିବିଧ ବିଷୟର ସୂକ୍ତ ରହିଅଛି । ୧୩ଶ ରୁ ୨୦ଶ କାଣ୍ଡରେ ଏକରୂପ ବିଷୟ ଓ ବଡ଼ ସୂକ୍ତ ସମୁହ ରହିଅଛି ।

ତଳେ କାଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସୂକ୍ତ ଓ ବିଷୟର ବିବରଣ, ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

କାଣ୍ଡ	ସୂକ୍ତ	ବିଷୟ	ମନ୍ତବ୍ୟ
୧-୭	୪୩୩	ବିଭିନ୍ନ	କ୍ଷୁଦ୍ରସୂକ୍ତ
୮-୧୧	୩୦	ବିଭିନ୍ନ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୨	୧୨	ପୃଥିବୀ ସୂକ୍ତ, ରାଜନୈତିକ, ଭୌଗଳିକ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୩ ୧୫	୨୪	ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୪	୨	ବିବାହ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୬	୯	ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ-ନାଶନ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୭	୧	ଅଭ୍ୟୁଦୟ ପ୍ରାର୍ଥନା	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୮	୪	ପିତୃମେଧ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୯	୭୨	ଭେଷଜ୍ୟ, ରାଷ୍ଟ୍ରବୃଦ୍ଧି, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୨୦	୧୪୩	ସୋମଯଜ୍ଞ, ଇନ୍ଦ୍ର ବୈଷୟିକ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ

୨ - **ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା ସଂହିତା**

ଯଦିଓ "ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା"ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି (ସୁରକ୍ଷିତ ତାଳପତ୍ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି, **ଓଡ଼ିଶା**ରୁ ମିଳିଛି), କିନ୍ତୁ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରଚନା ଲୋକ-ଲୋଚନକୁ ଆସିପାରିନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହାର ଆଂଶିକ ବା କିଛି କାଣ୍ଡ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ଏହା ଉପରେ ଅନେକ ବିଦ୍ୱାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ଆଶା କରାଯାଏ, ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରଚନା ଲୋକ-ଲୋଚନକୁ ନିକଟ ଭବିଷତରେ ଆସିବ । "ଶୌନକ ଶାଖା" ଓ "ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା"ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମାନ । ଦୁଇଟି ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କହିଲେ, ବିଷୟ, ମନ୍ତ୍ର, ଓ କାଣ୍ଡର କ୍ରମ ପ୍ରବନ୍ଧନ, ଆଉ ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ଯେ, "ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା"ର ବୈଷୟିକ ବର୍ଣ୍ଣନ, "ଶୌନକ ଶାଖା" ଠାରୁ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିସ୍ତୃତ ଓ ନିପୁଣ, ତଥା ବୟସରେ ପୁରୁଣା ।

ଅଥର୍ବବେଦ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, କଳ୍ପସୂତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ

ଉଭୟ ଅଥର୍ବବେଦୀୟ ଶାଖାମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଛି, ଯାହା "**ଗୋପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ**" ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏଥିରେ ୨ଟି ଭାଗ ଅଛି, ଯଥା, ପୂର୍ବଭାଗ ଓ ଉତ୍ତରଭାଗ । ଏହାର ପୂର୍ବଭାଗରେ ୫ଟି ପ୍ରପାଠକ ଓ ସେଥିରେ ୧୩୫ କଣ୍ଡିକା ସମୁହ ରହିଅଛି, ସେହିପରି ଏହାର

Not for Commercial Use

ଉତ୍ତରଭାଗରେ ୬ଟି ପ୍ରପାଠକ ଓ ସେଥିରେ ୧୨୩ଟି କଣ୍ଡିକା ରହିଅଛି । ଏହି "ଗୋପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ" ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ "**ଶ୍ରୌତଯଜ୍ଞ**" ଅଟେ, ତଥା ଏଥିରେ ପ୍ରତିପାଦିତ ନିର୍ବଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୋଚକ ବିଷୟ ଅଟେ ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆରଣ୍ୟକ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହାର ବ୍ରାହ୍ମଣର ଶେଷଭାଗରେ ଆରଣ୍ୟକର ରଚନା ରହିଅଛି ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ୩୨ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା"ର "ପ୍ରଶ୍ନ ଉପନିଷଦ" ତଥା "ଶୌନକ ଶାଖା"ର "ମଣ୍ଡୁକ ଉପନିଷଦ" ଓ "ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ ଉପନିଷଦ" ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦରେ ଗଣାଯାଆନ୍ତି । ଏହାର ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିଷୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର କଳ୍ପସୂତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଶୌତସୂତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ଓ ଗୋଟିଏ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଛି । ଶୌତସୂତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ, "**ବୈତାନା ଶୌତସୂତ୍ର**" ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ, ସେଥିରେ ୮ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଛି ଓ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶୌତକର୍ମ ବିନିଯୋଗ ଅଟେ । ସେହିପରି ଏହାର "କୌଶିକ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର", ୧୪ଟି ଅଧ୍ୟାୟ, ତଥା ୧୪୧ଟି କଣ୍ଡିକାରେ ବିଭକ୍ତ, ଓ ଏହା ଅଥର୍ବଣ ସାହିତ୍ୟର ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ ।

ସେହିପରି ଶିକ୍ଷା-ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ୨ଟି ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ, ଯଥା "ଅଥର୍ବ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ" ଓ "ଶୌନକୀୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ" ଅଛି । ଏଥିରୁ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ପଦପାଠର ସ୍ୱରୂପ ଓ ଲକ୍ଷଣ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ସେହିପରି, ଏହାର ଶିକ୍ଷା-ଗ୍ରନ୍ଥ ୩ଟି ଅଛି, ଯଥା, ମାଣ୍ଡୁକୀ ଶିକ୍ଷା, ବର୍ଣ୍ଣପଟଳ ଶିକ୍ଷା, ଓ ଦନ୍ତୋଷ୍ଠବିଧୀ ଶିକ୍ଷା । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ମାଣ୍ଡୁକୀ ଶିକ୍ଷା" ୧୭୧ ଶ୍ଲୋକଯୁକ୍ତ ଅଟେ, ଓ ଏଥିରୁ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ବର୍ଣ୍ଣ, ସ୍ୱର, ଓ ସନ୍ଧି ଇତ୍ୟାଦିର ଜ୍ଞାନ ମିଳିଥାଏ ।

Not For Commercial Use

ତଳ ଟେବୁଲରେ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ସମସ୍ତ ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, କଳ୍ପସୂତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କର ତାଲିକା ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅଥର୍ବବେଦ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ସଂହିତା	ବ୍ରାହ୍ମଣ	ଆରଣ୍ୟକ	ଉପନିଷଦ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	ଶୌନକ, ପୈପ୍ପଲାଦ	ଗୋପଥ	-	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ, ଆତ୍ମା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର, ଆଶ୍ରମ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରଂବ୍ରହ୍ମ, ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ, ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ-ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୟଗ୍ରୀବ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼, ଅଥର୍ବସିରସ୍, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଲ, ଶରଭ, ଭସ୍ମଜାବାଲ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବଶୀର୍ଷ, ଶାଣ୍ଡିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ

ଅଥର୍ବବେଦ କଳ୍ପସୂତ୍ର ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର	ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର	ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର	ଧର୍ମସୂତ୍ର
ଅଥର୍ବବେଦ	ବୈତାନା ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର,		କୌଶିକ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର,	

ଅଥର୍ବବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଶିକ୍ଷା
ଅଥର୍ବବେଦ	ଅଥର୍ବ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ଶୌନକୀୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ମାଣ୍ଡୁକୀ ଶିକ୍ଷା (ମୁଖ୍ୟ), ବର୍ଣ୍ଣପଟଳ ଶିକ୍ଷା, ଦନ୍ତୋଷ୍ଠବିଧୀ ଶିକ୍ଷା

Not For Commercial Use

ଅଥର୍ବବେଦ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଓ ଅନୁବାଦ

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଭାରତର ଅନେକ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ମିଳିଛି । **ଓଡ଼ିଶା**ର ରାଜ୍ୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଏଗୁଡିକ ସଂରକ୍ଷିତ ଅଛି । ଖୁସିର ବିଷୟ ଯେ, ବହୁ ଚର୍ଚ୍ଚିତ "ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା" ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଳିଛି, ଏହାର ଅନୁବାଦ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁଅଛି, ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ନିକଟ ଭବିଷତରେ ଲୋକ ଲୋଚନକୁ ଆସିବ । ଆଉ କିଛି ପାଣ୍ଡୁଲିପି **ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ**ରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି, ଯହା IGNCA ରେ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଛି । **ତାମିଲନାଡୁ** ଓ **ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ** ରୁ ମଧ୍ୟ କିଛି ପାଣ୍ଡୁଲିପି ମିଳିଛି । ଏହା ସହିତ "**ଜର୍ମାନୀ**"ର ସଂସ୍କୃତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ କିଛି ପାଣ୍ଡୁଲିପି ରହିଅଛି ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ଅନୁବାଦ ଅନେକ ବିଦେଶୀ ଭାଷାରେ ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଇଂରାଜୀ, ଜର୍ମାନୀ ଓ ରୁଷି ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଭାରତୀୟ ଭାଷାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂସ୍କୃତ, ହିନ୍ଦି, ତାମିଲ, ତେଲୁଗୁ, କନ୍ନଡ଼ ଓ ମାଲାୟଲମ ଭାଷାରେ ଏହାର ଅନୁବାଦ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

୪ଟି ବେଦ ମଧ୍ୟରୁ, "ଅଥର୍ବବେଦ" ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ମାନବ ଜୀବନ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଅଛି । ମାନବ ଜୀବନରେ ଏହା ଜନ୍ମ ଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିଆସୁଅଛି । ଏହା ଦର୍ଶନତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ-ତତ୍ତ୍ୱରେ ମଧ୍ୟ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । "ଅଥର୍ବବେଦ", ଏକମାତ୍ର ବେଦ, ଯାହା ସର୍ବାଧିକ "ଉପବେଦ" ଓ "ଶାସ୍ତ୍ର" ମାନଙ୍କର ଜନକ । "ଆୟୁର୍ବେଦ", "ଧନୁର୍ବେଦ", "ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର", "ନୀତିଶାସ୍ତ୍ର", "ରାଜନୀତି ଶାସ୍ତ୍ର", "ନ୍ୟାୟଶାସ୍ତ୍ର", "ଆୟୁଶାସ୍ତ୍ର", "ଚରକ ସଂହିତା", "ସୁଶ୍ରୁତ ସଂହିତା", "ଭେଷଜ ବିଜ୍ଞାନ", "ସାମାଜିକ ବିଜ୍ଞାନ", "ଦର୍ଶନିକ ବିଜ୍ଞାନ", " ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତତ୍ତ୍ୱ", ଏହିପରି ଅନେକ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଗ୍ରନ୍ଥ ର ପ୍ରେରଣାର ସୂତ୍ର "ଅଥର୍ବବେଦ" ଅଟେ ।

।। ଇତି ଅଥର୍ବବେଦ ।।

Not For Commercial Use

ଅଥର୍ବବେଦର ସୂକ୍ତ ଓ ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା

କାଣ୍ଡ	ଅନୁବାକ	ସୂକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର
୧	୬	୩୫	୧୫୩
୨	୬	୩୬	୨୦୭
୩	୬	୩୧	୨୩୦
୪	୮	୪୦	୩୨୪
୫	୬	୩୧	୩୭୬
୬	୧୩	୧୪୨	୪୫୪
୭	୧୦	୧୧୮	୨୮୬
୮	୫	୧୦	୨୯୩
୯	୫	୧୦	୩୧୩
୧୦	୫	୧୦	୩୫୦
୧୧	୫	୧୦	୩୧୩
୧୨	୫	୫	୩୦୪
୧୩	୪	୯	୧୮୮
୧୪	୨	୨	୧୩୯
୧୫	୨	୧୮	୨୩୦
୧୬	୨	୯	୧୦୩
୧୭	୧	୧	୩୦
୧୮	୪	୪	୨୮୩
୧୯	୭	୭୨	୪୫୩
୨୦	୯	୧୪୩	୯୫୮
ସମୁଦାୟ	**୧୧୧**	**୭୩୬**	**୫୯୮୭**

Not For Commercial Use

ୟଦକ୍ଷରପଦଭ୍ରଷ୍ଟଂ ମାତ୍ରାହିନଂ ତୁ ୟଦ୍-ଭବେତ୍ ।
ତତ୍-ସର୍ବ କ୍ଷମତାଂ ଦେବ ନରାୟଣ ନମୋଽସ୍ତୁତେ ।।
ବିସର୍ଗବିନ୍ଦୁମାତ୍ରାଣି ପଦପାଦାକ୍ଷରାଣି ଚ ।
ନ୍ୟୁନାନି ଚାତିରିକ୍ତାନି କ୍ଷମସ୍ୱ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।।

ଓମ୍ ତତ୍ ସତ୍ । ସର୍ବମ୍ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣାମସ୍ତୁ ।
ଓମ୍ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।

Sources ସୂତ୍ର	• www.archive.org • www.vedicheritage.gov.in • www.academia.edu • IISH Global (Indian Institute of Scientific Heritage) • www.sanskritweb.net/samveda/ • Vedanta Spiritual Library – www.celextel.org • www.wikipedia.org
Send Corrections to ଭୁଲ ସୁଧାର ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ	prakash@scholarshoppe.com
Site access ୱେବ ସାଇଟ୍	www.scholarshoppe.com/veda-odia/

ଏହି 'ପୁସ୍ତକ' ଟି ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଓଡିଆ ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପାନ୍ତର ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

ଅଥର୍ବବେଦ - ଶୌନକ ସଂହିତା

ଦ୍ୱାଦଶ କାଣ୍ଡ

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ଅଥର୍ବବେଦ - ଶୌନକ ସଂହିତା

[ଅଥଃ ଦ୍ଵାଦଶଂ କାଣ୍ଡମ୍]

|| ଅଥ ଷୋଡବିଂଶଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

|| ଅଥ ପ୍ରଥମୋଽନୁବାକଃ ||

==

(୧୨|୧) ଋଷିଃ - ଅଥର୍ବଣ | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧, ୩, ୧୭, ୨୯, ୩୧, ୫୫, ୬୦), ଭୁରିକ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୨), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍ପଦା ଜଗତୀ (୪-୬, ୧୦, ୩୮), ପ୍ରସ୍ତାରପଙ୍କ୍ତିଃ (୭), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍ପଦା ବିରାଟ୍ ଅଷ୍ଟିଃ (୮, ୧୧), ପୁରାନୁଷ୍ଟୁପ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୯), ତ୍ର୍ୟବସାନା ପଞ୍ଚପଦା ଶକ୍ଵରୀ (୧୨-୧୩, ୩୭), ମହାବୃହତୀ (୧୪), ପଞ୍ଚପଦା ଶକ୍ଵରୀ (୧୫), ଏକାବସାନା ସାମ୍ନୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧୬, ୨୧), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍ପଦା ତ୍ରିଷ୍ଟୁବନୁଷ୍ଟୁପ୍ଗର୍ଭା ଅତିଶକ୍ଵରୀ (୧୮), ଅରୋବୃହତୀ (୧୯), ବିରାଟ୍ ଅରୋବୃହତୀ (୨୦), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍ପଦା ବିରାଟ୍ ଜଗତୀ (୨୨), ପଞ୍ଚପଦା ବିରାଟ୍ ଜଗତୀ (୨୩), ପଞ୍ଚପଦା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ଗର୍ଭା ଜଗତୀ (୨୪), ତ୍ର୍ୟବସାନା ସପ୍ତପଦା ଉଷ୍ଣିକ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଗର୍ଭା ଶକ୍ଵରୀ (୨୫), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୬-୨୮, ୩୩, ୩୫, ୩୯-୪୦, ୫୦, ୫୪, ୫୬, ୫୯, ୬୩), ବିରାଟ୍ ଗାୟତ୍ରୀ (୩୦), ପୁରସ୍ତାଦ୍ ଜ୍ୟୋତିତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୩୨), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍ପଦା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍-ବୃହତୀଗର୍ଭା ଅତିଜଗତୀ (୩୪), ବିପରିତପାଦଲକ୍ଷ୍ମା ପଙ୍କ୍ତିଃ (୩୬), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍ପଦା କକୁଭ୍ମତୀ ଶକ୍ଵରୀ (୪୧), ବିରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪୨), ବିରାଟ୍ ପ୍ରସ୍ତାର ପଙ୍କ୍ତିଃ (୪୩), ଜଗତୀ (୪୪-୪୫, ୪୯), ଷଟ୍ପଦା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ଗର୍ଭା ପରାଶକ୍ଵରୀ (୪୬), ଷଟ୍ପଦା ଉଷ୍ଣିକ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ଗର୍ଭା ପରାଶକ୍ଵରୀ (୪୭), ପୁରୋଽନୁଷ୍ଟୁପ୍-ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୪୮) ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍ପଦା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ଗର୍ଭା କକୁଭ୍ମତି ଶକ୍ଵରୀ (୫୧), ପଞ୍ଚପଦା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ଗର୍ଭା ପରାତିଜଗତୀ (୫୨), ପୁରୋବାର୍ହତାନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୫୩), ପୁରୋଽତିଜାଗତା ଜଗତୀ (୫୭), ପୁରସ୍ତାଦ୍ ବୃହତୀ (୫୮), ପୁରୋବାର୍ହତା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୬୧), ପରାବିରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୬୨) | ଦେବତା - ଭୂମିଃ (୧-୬୩)

==

ସତ୍ୟଂ ବୃହଦୃତମୁଗ୍ରଂ ଦୀକ୍ଷା ତପୋ ବ୍ରହ୍ମ ଯଜ୍ଞଃ ପୃଥିବୀଂ ଧାରୟନ୍ତି |
ସା ନୋ ଭୂତସ୍ୟ ଭବ୍ୟସ୍ୟ ପତ୍ନ୍ୟୁରୁଂ ଲୋକଂ ପୃଥିବୀ ନଃ କୃଣୋତୁ ||୧||

Not For Commercial Use

ଅସଂବାଧଂ ମଧ୍ୟତୋ ମାନବାନାଂ ଯସ୍ୟା ଉଦ୍ୱତଃ ପ୍ରବତଃ ସମଂ ବହୁ |
ନାନାବୀର୍ଯ୍ୟା ଓଷଧୀର୍ଯ୍ୟା ବିଭର୍ତି ପୃଥିବୀ ନଃ ପ୍ରଥତାଂ ରାଧ୍ୟତାଂ ନଃ ||୨||

ଯସ୍ୟାଂ ସମୁଦ୍ର ଉତ ସିନ୍ଧୁରାପୋ ଯସ୍ୟାମନ୍ନଂ କୃଷ୍ଟୟଃ ସଂବଭୂବୁଃ |
ଯସ୍ୟାମିଦଂ ଜିନ୍ୱତି ପ୍ରାଣଦେଜତ୍ସା ନୋ ଭୂମିଃ ପୂର୍ବପେୟେ ଦଧାତୁ ||୩||

ଯସ୍ୟାଶ୍ଚତସ୍ରଃ ପ୍ରଦିଶଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଯସ୍ୟାମନ୍ନଂ କୃଷ୍ଟୟଃ ସଂବଭୂବୁଃ |
ଯା ବିଭର୍ତି ବହୁଧା ପ୍ରାଣଦେଜତ୍ସା ନୋ ଭୂମିର୍ଗୋଷ୍ୱପ୍ୟନ୍ନେ ଦଧାତୁ ||୪||

ଯସ୍ୟାଂ ପୂର୍ବେ ପୂର୍ବଜନା ବିଚକ୍ରିରେ ଯସ୍ୟାଂ ଦେବା ଅସୁରାନଭ୍ୟବର୍ତୟନ୍ |
ଗବାମଶ୍ୱାନାଂ ବୟସଶ୍ଚ ବିଷ୍ଠା ଭଗଂ ବର୍ଚଃ ପୃଥିବୀ ନୋ ଦଧାତୁ ||୫||

ବିଶ୍ୱଂଭରା ବସୁଧାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହିରଣ୍ୟବକ୍ଷା ଜଗତୋ ନିବେଶନୀ |
ବୈଶ୍ୱାନରଂ ବିଭ୍ରତୀ ଭୂମିରଗ୍ନିମିନ୍ଦ୍ରଋଷଭା ଦ୍ରବିଣେ ନୋ ଦଧାତୁ ||୬||

ଯାଂ ରକ୍ଷନ୍ତ୍ୟସ୍ୱପ୍ନା ବିଶ୍ୱଦାନୀଂ ଦେବା ଭୂମିଂ ପୃଥିବୀମପ୍ରମାଦମ୍ |
ସା ନୋ ମଧୁ ପ୍ରିୟଂ ଦୁହାମଥୋ ଉକ୍ଷତୁ ବର୍ଚସା ||୭||

ଯାର୍ଣ୍ଣବେଽଧି ସଲିଲମଗ୍ର ଆସୀଦ୍ୟାଂ ମାୟାଭିରନ୍ୱଚରନ୍-ମନୀଷିଣଃ |
ଯସ୍ୟା ହୃଦୟଂ ପରମେ ବ୍ୟୋମନ୍ତ୍ସତ୍ୟେନାବୃତମମୃତଂ ପୃଥିବ୍ୟାଃ |
ସା ନୋ ଭୂମିସ୍ତ୍ୱିଷିଂ ବଲଂ ରାଷ୍ଟ୍ରେ ଦଧାତୂତ୍ତମେ ||୮||

ଯସ୍ୟାମାପଃ ପରିଚରାଃ ସମାନୀରହୋରାତ୍ରେ ଅପ୍ରମାଦଂ କ୍ଷରନ୍ତି |
ସା ନୋ ଭୂମିର୍ଭୂରିଧାରା ପୟୋ ଦୁହାମଥୋ ଉକ୍ଷତୁ ବର୍ଚସା ||୯||

ଯାମଶ୍ୱିନାବମିମାତାଂ ବିଷ୍ଣୁର୍ୟସ୍ୟାଂ ବିଚକ୍ରମେ |
ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯାଂ ଚକ୍ର ଆତ୍ମନେଽନମିତ୍ରାଂ ଶଚୀପତିଃ |
ସା ନୋ ଭୂମିର୍ବି ସୃଜତାଂ ମାତା ପୁତ୍ରାୟ ମେ ପୟଃ ||୧୦||

Not For Commercial Use

ଗିରୟସ୍ତେ ପର୍ବତା ହିମବନ୍ତୋଽରଣ୍ୟଂ ତେ ପୃଥିବି ସ୍ୟୋନମସ୍ତୁ ।
ବଭ୍ରୁଂ କୃଷ୍ଣାଂ ରୋହିଣୀଂ ବିଶ୍ୱରୂପାଂ ଧ୍ରୁବାଂ ଭୂମିଂ ପୃଥିବୀମିନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତାମ୍ ।
ଅଜୀତୋଽହତୋ ଅକ୍ଷତୋଽଧ୍ୟଷ୍ଠାଂ ପୃଥିବୀମହମ୍ ।।୧୧।।

ୟତ୍ତେ ମଧ୍ୟଂ ପୃଥିବି ୟଚ୍ଚ ନଭ୍ୟଂ ୟାସ୍ତ ଊର୍ଜସ୍ତନ୍ୱଃ ସଂବଭୂବୁଃ ।
ତାସୁ ନୋ ଧେହ୍ୟଭି ନଃ ପବସ୍ୱ ମାତା ଭୂମିଃ ପୁତ୍ରୋ ଅହଂ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ।
ପର୍ଜନ୍ୟଃ ପିତା ସ ଉ ନଃ ପିପର୍ତୁ ।।୧୨।।

ୟସ୍ୟାଂ ବେଦିଂ ପରିଗୃହ୍ଣନ୍ତି ଭୂମ୍ୟାଂ ୟସ୍ୟାଂ ୟଜ୍ଞଂ ତନ୍ୱତେ ବିଶ୍ୱକର୍ମାଣଃ ।
ୟସ୍ୟାଂ ମୀୟନ୍ତେ ସ୍ୱରବଃ ପୃଥିବ୍ୟାମୂର୍ଧ୍ୱାଃ ଶୁକ୍ରା ଆହୁତ୍ୟାଃ ପୁରସ୍ତାତ୍ ।
ସା ନୋ ଭୂମିର୍ବର୍ଧୟଦ୍ୱର୍ଧମାନା ।।୧୩।।

ୟୋ ନୋ ଦ୍ୱେଷତ୍-ପୃଥିବି ୟଃ ପୃତନ୍ୟାଦ୍ୟୋଽଭିଦାସାନ୍ମନସା ୟୋ ବଧେନ ।
ତଂ ନୋ ଭୂମେ ରନ୍ଧୟ ପୂର୍ବକୃତ୍ୱରି ।।୧୪।।

ତ୍ୱଜ୍ଜାତାସ୍ତ୍ୱୟି ଚରନ୍ତି ମର୍ତ୍ୟାସ୍ତ୍ୱଂ ବିଭର୍ଷି ଦ୍ୱିପଦସ୍ତ୍ୱଂ ଚତୁଷ୍ପଦଃ ।
ତବେମେ ପୃଥିବି ପଞ୍ଚ ମାନବା ୟେଭ୍ୟୋ ଜ୍ୟୋତିରମୃତଂ ମର୍ତ୍ୟେଭ୍ୟ ଉଦ୍ୟନ୍ତ୍ସୂର୍ୟୋ
ରଶ୍ମିଭିରାତନୋତି ।।୧୫।।

ତା ନଃ ପ୍ରଜାଃ ସଂ ଦୁହ୍ରତାଂ ସମଗ୍ରା ବାଚୋ ମଧୁ ପୃଥିବି ଧେହି ମହ୍ୟମ୍ ।।୧୬।।

ବିଶ୍ୱସ୍ୱଂ ମାତରମୋଷଧୀନାଂ ଧ୍ରୁବାଂ ଭୂମିଂ ପୃଥିବୀଂ ଧର୍ମଣା ଧୃତାମ୍ ।
ଶିବାଂ ସ୍ୟୋନାମନୁ ଚରେମ ବିଶ୍ୱହା ।।୧୭।।

ମହତ୍ସଧସ୍ଥଂ ମହତୀ ବଭୂବିଥ ମହାନ୍ୱେଗ ଏଜଥୁର୍ବେପଥୁଷ୍ଟେ ।
ମହାଂସ୍ତ୍ୱେନ୍ଦ୍ରୋ ରକ୍ଷତ୍ୟପ୍ରମାଦମ୍ ।
ସା ନୋ ଭୂମେ ପ୍ର ରୋଚୟ ହିରଣ୍ୟସ୍ୟେବ ସଂଦୃଶି ମା ନୋ ଦ୍ୱିକ୍ଷତ କଶ୍ଚନ ।।୧୮।।

ଅଗ୍ନିର୍ଭୂମ୍ୟାମୋଷଧୀଷ୍ୱଗ୍ନିମାପୋ ବିଭ୍ରତ୍ୟଗ୍ନିରଶ୍ମସୁ |
ଅଗ୍ନିରନ୍ତଃ ପୁରୁଷେଷୁ ଗୋଷ୍ୱଶ୍ୱେଷ୍ୱଗ୍ନୟଃ ||୧୯||

ଅଗ୍ନିର୍ଦିବ ଆ ତପତ୍ୟଗ୍ନେର୍ଦେବସ୍ୟୋର୍ବନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ |
ଅଗ୍ନିଂ ମର୍ତାସ ଇନ୍ଧତେ ହବ୍ୟବାହଂ ଘୃତପ୍ରିୟମ୍ ||୨୦||

ଅଗ୍ନିବାସାଃ ପୃଥିବ୍ୟସିତଜ୍ଞୂସ୍ତ୍ୱିଷୀମନ୍ତଂ ସଂଶିତଂ ମା କୃଣୋତୁ ||୨୧||

ଭୂମ୍ୟାଂ ଦେବେଭ୍ୟୋ ଦଦତି ୟଜ୍ଞଂ ହବ୍ୟମରଂକୃତମ୍ |
ଭୂମ୍ୟାଂ ମନୁଷ୍ୟା ଜୀବନ୍ତି ସ୍ୱଧୟାନ୍ନେନ ମର୍ତ୍ୟାଃ |
ସା ନୋ ଭୂମିଃ ପ୍ରାଣମାୟୁର୍ଦଧାତୁ ଜରଦଷ୍ଟିଂ ମା ପୃଥିବୀ କୃଣୋତୁ ||୨୨||

ୟସ୍ତେ ଗନ୍ଧଃ ପୃଥିବି ସଂବଭୂବ ୟଂ ବିଭ୍ରତ୍ୟୋଷଧୟୋ ୟମାପଃ |
ୟଂ ଗନ୍ଧର୍ବା ଅପ୍ସରସଶ୍ଚ ଭେଜିରେ ତେନ ମା ସୁରଭିଂ କୃଣୁ ମା ନୋ ଦ୍ୱିକ୍ଷତ କଶ୍ଚନ ||୨୩||

ୟସ୍ତେ ଗନ୍ଧଃ ପୁଷ୍କରମାବିବେଶ ୟଂ ସଂଜଭ୍ରୁଃ ସୂର୍ୟାୟା ବିବାହେ |
ଅମର୍ତ୍ୟାଃ ପୃଥିବି ଗନ୍ଧମଗ୍ରେ ତେନ ମା ସୁରଭିଂ କୃଣୁ ମା ନୋ ଦ୍ୱିକ୍ଷତ କଶ୍ଚନ ||୨୪||

ୟସ୍ତେ ଗନ୍ଧଃ ପୁରୁଷେଷୁ ସ୍ତ୍ରୀଷୁ ପୁଂସୁ ଭଗୋ ରୁଚିଃ |
ୟୋ ଅଶ୍ୱେଷୁ ବୀରେଷୁ ୟୋ ମୃଗେଷୂତ ହସ୍ତିଷୁ |
କନ୍ୟାୟାଂ ବର୍ଚୋ ୟଦ୍-ଭୂମେ ତେନାସ୍ମାଁ ଅପି ସଂ ସୃଜ ମା ନୋ ଦ୍ୱିକ୍ଷତ କଶ୍ଚନ ||୨୫||

ଶିଲା ଭୂମିରଶ୍ମା ପାଂସୁଃ ସା ଭୂମିଃ ସଂଧୃତା ଧୃତା |
ତସ୍ୟୈ ହିରଣ୍ୟବକ୍ଷସେ ପୃଥିବ୍ୟା ଅକରଂ ନମଃ ||୨୬||

ୟସ୍ୟାଂ ବୃକ୍ଷା ବାନସ୍ପତ୍ୟା ଧ୍ରୁବାସ୍ତିଷ୍ଠନ୍ତି ବିଶ୍ୱହା |
ପୃଥିବୀଂ ବିଶ୍ୱଧାୟସଂ ଧୃତାମଚ୍ଛାବଦାମସି ||୨୭||

Not For Commercial Use

ଉଦୀରାଣା ଉତାସୀନାସ୍ତିଷ୍ଠନ୍ତଃ ପ୍ରକ୍ରାମନ୍ତଃ |
ପଦ୍-ଭ୍ୟାଂ ଦକ୍ଷିଣସବ୍ୟାଭ୍ୟାଂ ମା ବ୍ୟଥିଷ୍ମହି ଭୂମ୍ୟାମ୍ ||୨୮||

ବିମୃଗ୍ୱରୀଂ ପୃଥିବୀମା ବଦାମି କ୍ଷମାଂ ଭୂମିଂ ବ୍ରହ୍ମଣା ବାବୃଧାନାମ୍ |
ଊର୍ଜଂ ପୁଷ୍ଟଂ ବିଭ୍ରତୀମନ୍ନଭାଗଂ ଘୃତଂ ତ୍ୱାଭି ନି ଷୀଦେମ ଭୂମେ ||୨୯||

ଶୁଦ୍ଧା ନ ଆପସ୍ତନ୍ୱେ କ୍ଷରନ୍ତୁ ୟୋ ନଃ ସେଦୁରପ୍ରିୟେ ତଂ ନି ଦଧ୍ମଃ |
ପବିତ୍ରେଣ ପୃଥିବି ମୋତ୍-ପୁନାମି ||୩୦||

ୟାସ୍ତେ ପ୍ରାଚୀଃ ପ୍ରଦିଶୋ ୟା ଉଦୀଚୀର୍ୟାସ୍ତେ ଭୂମେ ଅଧରାଦ୍ୟାଶ୍ଚ ପଶ୍ଚାତ୍ |
ସ୍ୟୋନାସ୍ତା ମହ୍ୟଂ ଚରତେ ଭବନ୍ତୁ ମା ନି ପପ୍ତଂ ଭୁବନେ ଶିଶ୍ରିୟାଣଃ ||୩୧||

ମା ନଃ ପଶ୍ଚାନ୍ମା ପୁରସ୍ତାନ୍ନୁଦିଷ୍ଠା ମୋତ୍ତରାଦଧରାଦୁତ |
ସ୍ୱସ୍ତି ଭୂମେ ନୋ ଭବ ମା ବିଦନ୍ପରିପନ୍ଥିନୋ ବରୀୟୋ ୟାବୟା ବଧମ୍ ||୩୨||

ୟାବତ୍ତେଽଭି ବିପଶ୍ୟାମି ଭୂମେ ସୂର୍ୟେଣ ମେଦିନା |
ତାବନ୍ମେ ଚକ୍ଷୁର୍ମା ମେଷ୍ଟୋତ୍ତରାମୁତ୍ତରାଂ ସମାମ୍ ||୩୩||

ୟଚ୍ଛୟାନଃ ପର୍ୟାବର୍ତେ ଦକ୍ଷିଣଂ ସଖ୍ୟମଭି ଭୂମେ ପାର୍ଶ୍ୱମ୍ |
ଉତ୍ତାନାସ୍ତ୍ୱା ପ୍ରତୀଚୀଂ ୟତ୍-ପୃଷ୍ଟୀଭିରଧିଶେମହେ |
ମା ହିଂସୀସ୍ତତ୍ର ନୋ ଭୂମେ ସର୍ବସ୍ୟ ପ୍ରତିଶୀବରି ||୩୪||

ୟତ୍ତେ ଭୂମେ ବିଖନାମି କ୍ଷିପ୍ରଂ ତଦପି ରୋହତୁ |
ମା ତେ ମର୍ମ ବିମୃଗ୍ୱରି ମା ତେ ହୃଦୟମର୍ପିପମ୍ ||୩୫||

ଗ୍ରୀଷ୍ମସ୍ତେ ଭୂମେ ବର୍ଷାଣି ଶରଦ୍ଧେମନ୍ତଃ ଶିଶିରୋ ବସନ୍ତଃ |
ଋତବସ୍ତେ ବିହିତା ହାୟନୀରହୋରାତ୍ରେ ପୃଥିବି ନୋ ଦୁହାତାମ୍ ||୩୬||

Not For Commercial Use

ଯ୍ସାପ ସର୍ପଂ ବିଜମାନା ବିମୃଗ୍ୱରୀ ଯ୍ସସ୍ୟାମାସନ୍ନଗ୍ନୟୋ ୟେ ଅପ୍ସ୍ୱନ୍ତଃ |
ପରା ଦସ୍ୟୂନ୍ଦଦତୀ ଦେବପୀୟ୍ସୂନିନ୍ଦ୍ରଂ ବୃଣାନା ପୃଥିବୀ ନ ବୃତ୍ରମ୍ |
ଶକ୍ରାୟ ଦଧ୍ରେ ବୃଷଭାୟ ବୃଷ୍ଣେ ||୩୭||

ଯ୍ସସ୍ୟାଂ ସଦୋହବିର୍ଧାନେ ଯୂପୋ ଯ୍ସସ୍ୟାଂ ନିମୀୟ୍ସତେ |
ବ୍ରହ୍ମାଣୋ ଯ୍ସସ୍ୟାମର୍ଚନ୍ତ୍ୟୃଗ୍‌ଭିଃ ସାମ୍ନା ଯ୍ସଜୁର୍ବିଦଃ |
ଯୁଜ୍ୟନ୍ତେ ଯ୍ସସ୍ୟାମୃତ୍ୱିଜଃ ସୋମମିନ୍ଦ୍ରାୟ୍ସ ପାତବେ ||୩୮||

ଯ୍ସସ୍ୟାଂ ପୂର୍ବେ ଭୂତକୃତ ଋଷୟ୍ସୋ ଗା ଉଦାନୃଚୁଃ |
ସପ୍ତ ସତ୍ରେଣ ବେଧସୋ ଯ୍ସଜ୍ଞେନ ତପସା ସହ ||୩୯||

ସା ନୋ ଭୂମିରା ଦିଶତୁ ଯ୍ସଦ୍ଧନଂ କାମୟ୍ସାମହେ |
ଭଗୋ ଅନୁପ୍ରୟ୍ସୁଙ୍କ୍ତାମିନ୍ଦ୍ର ଏତୁ ପୁରୋଗବଃ ||୪୦||

ଯ୍ସସ୍ୟାଂ ଗାୟ୍ସନ୍ତି ନୃତ୍ୟନ୍ତି ଭୂମ୍ୟାଂ ମର୍ତ୍ୟା ବ୍ୟୈଲବାଃ |
ଯୁଧ୍ୟନ୍ତେ ଯ୍ସସ୍ୟାମାକ୍ରନ୍ଦୋ ଯ୍ସସ୍ୟାଂ ବଦତି ଦୁନ୍ଦୁଭିଃ |
ସା ନୋ ଭୂମିଃ ପ୍ର ଣୁଦତାଂ ସପତ୍ନାନସପତ୍ନଂ ମା ପୃଥିବୀ କୃଣୋତୁ ||୪୧||

ଯ୍ସସ୍ୟାମନ୍ନଂ ବ୍ରୀହିୟ୍ସବୌ ଯ୍ସସ୍ୟା ଇମାଃ ପଞ୍ଚ କୃଷ୍ଟୟ୍ସଃ |
ଭୂମ୍ୟୈ ପର୍ଜନ୍ୟପତ୍ନ୍ୟୈ ନମୋଽସ୍ତୁ ବର୍ଷମେଦସେ ||୪୨||

ଯ୍ସସ୍ୟାଃ ପୁରୋ ଦେବକୃତାଃ କ୍ଷେତ୍ରେ ଯ୍ସସ୍ୟା ବିକୁର୍ବତେ |
ପ୍ରଜାପତିଃ ପୃଥିବୀଂ ବିଶ୍ୱଗର୍ଭାମାଶାମାଶାଂ ରଣ୍ୟାଂ ନଃ କୃଣୋତୁ ||୪୩||

ନିଧିଂ ବିଭ୍ରତୀ ବହୁଧା ଗୁହା ବସୁ ମଣିଂ ହିରଣ୍ୟଂ ପୃଥିବୀ ଦଦାତୁ ମେ |
ବସୂନି ନୋ ବସୁଦା ରାସମାନା ଦେବୀ ଦଧାତୁ ସୁମନସ୍ୟମାନା ||୪୪||

ଜନଂ ବିଭ୍ରତୀ ବହୁଧା ବିବାଚସଂ ନାନାଧର୍ମାଣଂ ପୃଥିବୀ ଯ୍ସଥୌକସମ୍ |
ସହସ୍ରଂ ଧାରା ଦ୍ରବିଣସ୍ୟ ମେ ଦୁହାଂ ଧ୍ରୁବେବ ଧେନୁରନପସ୍ଫୁରନ୍ତୀ ||୪୫||

Not For Commercial Use

ୟସ୍ତେ ସର୍ପୋ ବୃଶ୍ଚିକସ୍ତୃଷ୍ଟଦଂଶ୍ମା ହେମନ୍ତଜବ୍ଧୋ ଭୃମଲୋ ଗୁହା ଶୟେ |
କ୍ରିମିର୍ଜିନ୍ୱତ୍-ପୃଥିବି ୟଦ୍ୟଦେଜତି ପ୍ରାବୃଷି ତନ୍ନଃ ସର୍ପନ୍ମୋପ ସୃପଦ୍ୟଚ୍ଛିବଂ ତେନ ନୋ ମୃଡ ||୪୬||

ୟେ ତେ ପନ୍ଥାନୋ ବହବୋ ଜନାୟନା ରଥସ୍ୟ ବର୍ତ୍ମାନସଶ୍ଚ ୟାତବେ |
ୟୈଃ ସଂଚରନ୍ତ୍ୟୁଭୟେ ଭଦ୍ରପାପାସ୍ତଂ ପନ୍ଥାନଂ ଜୟେମାନମିତ୍ରମତସ୍କରଂ ୟଚ୍ଛିବଂ ତେନ ନୋ ମୃଡ ||୪୭||

ମଲ୍ୱଂ ବିଭ୍ରତୀ ଗୁରୁଭୃଦ୍ଭଦ୍ରପାପସ୍ୟ ନିଧନଂ ତିତିକ୍ଷୁଃ |
ବରାହେଣ ପୃଥିବୀ ସଂବିଦାନା ସୂକରାୟ ବି ଜିହୀତେ ମୃଗାୟ ||୪୮||

ୟେ ତ ଆରଣ୍ୟାଃ ପଶବୋ ମୃଗା ବନେ ହିତାଃ ସିଂହା ବ୍ୟାଘ୍ରାଃ ପୁରୁଷାଦଶ୍ଚରନ୍ତି |
ଉଲଂ ବୃକଂ ପୃଥିବି ଦୁଚ୍ଛୁନାମିତ ଋକ୍ଷୀକାଂ ରକ୍ଷୋ ଅପ ବାଧୟାସ୍ମତ୍ ||୪୯||

ୟେ ଗନ୍ଧର୍ବା ଅପ୍ସରସୋ ୟେ ଚାରାୟାଃ କିମୀଦିନଃ |
ପିଶାଚାନ୍ତ୍ସର୍ବା ରକ୍ଷାଂସି ତାନସ୍ମଦ୍-ଭୂମେ ୟାବୟ ||୫୦||

ୟାଂ ଦ୍ୱିପାଦଃ ପକ୍ଷିଣଃ ସଂପତନ୍ତି ହଂସାଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣାଃ ଶକୁନା ବୟାଂସି |
ୟସ୍ୟାଂ ବାତୋ ମାତରିଶ୍ୱେୟତେ ରଜାଂସି କୃଣ୍ୱଂଶ୍ଚ୍ୟାବୟଂଶ୍ଚ ବୃକ୍ଷାନ୍ |
ବାତସ୍ୟ ପ୍ରବାମୁପବାମନୁ ବାତ୍ୟର୍ଚିଃ ||୫୧||

ୟସ୍ୟାଂ କୃଷ୍ଣମରୁଣଂ ଚ ସଂହିତେ ଅହୋରାତ୍ରେ ବିହିତେ ଭୂମ୍ୟାମଧି |
ବର୍ଷେଣ ଭୂମିଃ ପୃଥିବୀ ବୃତାବୃତା ସା ନୋ ଦଧାତୁ ଭଦ୍ରୟା ପ୍ରିୟେ ଧାମନିଧାମନି ||୫୨||

ଦ୍ୟୌଶ୍ଚ ମ ଇଦଂ ପୃଥିବୀ ଚାନ୍ତରିକ୍ଷଂ ଚ ମେ ବ୍ୟଚଃ |
ଅଗ୍ନିଃ ସୂର୍ୟ ଆପୋ ମେଧାଂ ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଶ୍ଚ ସଂ ଦଦୁଃ ||୫୩||

ଅହମସ୍ମି ସହମାନ ଉତ୍ତରୋ ନାମ ଭୂମ୍ୟାମ୍ |
ଅଭୀଷାଡସ୍ମି ବିଶ୍ୱାଷାଡାଶାମାଶାଂ ବିଷାସହିଃ ||୫୪||

ଅଦୋ ୟଦ୍ଦେବି ପ୍ରଥମାନା ପୁରସ୍ତାଦ୍ଦେବୈରୁକ୍ତା ବ୍ୟସର୍ପୋ ମହିତ୍ୱମ୍ |
ଆ ତ୍ୱା ସୁଭୂତମବିଶତ୍ତଦାନୀମକଲ୍ପୟଥାଃ ପ୍ରଦିଶଶ୍ଚତସ୍ରଃ ||୫୫||

Not For Commercial Use

ୟେ ଗ୍ରାମା ୟଦରଣ୍ୟଂ ୟାଃ ସଭା ଅଧି ଭୂମ୍ୟାମ୍ |
ୟେ ସଂଗ୍ରାମାଃ ସମିତୟସ୍ତେଷୁ ଚାରୁ ବଦେମ ତେ ||୫୬||

ଅଶ୍ୱ ଇବ ରଜୋ ଦୁଧୁବେ ବି ତାଞ୍ଜନାନ୍ୟ ଆକ୍ଷିୟନ୍ପୃଥିବୀଂ ୟାଦଜାୟତ |
ମନ୍ଦ୍ରାଗ୍ରେତ୍ୱରୀ ଭୁବନସ୍ୟ ଗୋପା ବନସ୍ପତୀନାଂ ଗୃଭିରୋଷଧୀନାମ୍ ||୫୭||

ୟଦ୍ୱଦାମି ମଧୁମତ୍ତଦ୍ୱଦାମି ୟଦୀକ୍ଷେ ତଦ୍ୱନନ୍ତି ମା |
ତ୍ୱିଷୀମାନସ୍ମି ଜୂତିମାନବାନ୍ୟାନ୍ହନ୍ମି ଦୋଧତଃ ||୫୮||

ଶନ୍ତିବା ସୁରଭିଃ ସ୍ୟୋନା କୀଲାଲୋଧ୍ନୀ ପୟସ୍ୱତୀ |
ଭୂମିରଧି ବ୍ରବୀତୁ ମେ ପୃଥିବୀ ପୟସା ସହ ||୫୯||

ୟାମନ୍ୱୈଚ୍ଛଦ୍ଧବିଷା ବିଶ୍ୱକର୍ମାନ୍ତରର୍ଣ୍ଣବେ ରଜସି ପ୍ରବିଷ୍ଟାମ୍ |
ଭୁଜିଷ୍ୟଂ ପାତ୍ରଂ ନିହିତଂ ଗୁହା ୟଦାବିର୍ଭୋଗେ ଅଭବନ୍ମାତୃମଦ୍-ଭ୍ୟଃ ||୬୦||

ତ୍ୱମସ୍ୟାବପନୀ ଜନାନାମଦିତିଃ କାମଦୁଘା ପପ୍ରଥାନା |
ୟତ୍ତ ଊନଂ ତତ୍ତ ଆ ପୂରୟାତି ପ୍ରଜାପତିଃ ପ୍ରଥମଜା ଋତସ୍ୟ ||୬୧||

ଉପସ୍ଥାସ୍ତେ ଅନମୀବା ଅୟକ୍ଷ୍ମା ଅସ୍ମଭ୍ୟଂ ସନ୍ତୁ ପୃଥିବି ପ୍ରସୂତାଃ |
ଦୀର୍ଘଂ ନ ଆୟୁଃ ପ୍ରତିବୁଧ୍ୟମାନା ବୟଂ ତୁଭ୍ୟଂ ବଲିହୃତଃ ସ୍ୟାମ ||୬୨||

ଭୂମେ ମାତର୍ନି ଧେହି ମା ଭଦ୍ରୟା ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତମ୍ |
ସଂବିଦାନା ଦିବା କବେ ଶ୍ରିୟାଂ ମା ଧେହି ଭୂତ୍ୟାମ୍ ||୬୩||

|| ଇତି ପ୍ରଥମୋଽନୁବାକଃ ||

Not For Commercial Use

==

(୧୨|୨) ଋଷିଃ - ଭୃଗୁ | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧, ୪, ୧୦-୧୧, ୨୧-୩୩, ୫୩),
ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨, ୫, ୧୨-୧୫, ୧୭, ୧୯-୨୦, ୩୪-୩୬, ୩୮-୩୯, ୪୧, ୪୩, ୫୧, ୫୪),
ପ୍ରସ୍ତାରପଙ୍କ୍ତିଃ (୩), ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ ପଙ୍କ୍ତିଃ (୬), ଜଗତୀ (୭, ୪୫), ଭୁରିକ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୮, ୪୮-୪୯),
ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ଗର୍ଭା ବିପରୀତପାଦଲକ୍ଷ୍ମା ପଙ୍କ୍ତିଃ (୯), କକୁମ୍ମତୀ ପରାବୃହତୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧୬),
ନିଚୃତ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧୮), ପୁରସ୍ତାଦ୍ ବୃହତୀ (୩୭), ପୁରସ୍ତାଦ୍ କକୁମ୍ମତ୍ୟନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪୦),
ତ୍ରିପଦା ଏକବସାନା ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଚୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୪୨), ଏକବସାନା ଦ୍ୱିପଦା ଆର୍ଚୀ ବୃହତୀ (୪୪),
ଏକବସାନା ଦ୍ୱିପଦା ସାମ୍ନୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୪୬), ପଞ୍ଚପଦା ବାର୍ହତବୈରାଜଗର୍ଭା ଜଗତୀ (୪୭),
ଉପରିଷ୍ଟାଦ୍ ବିରାଟ୍ ବୃହତୀ (୫୦), ପୁରସ୍ତାଦ୍ ବିରାଟ୍ ବୃହତୀ (୫୨), ବୃହତୀଗର୍ଭା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍
(୫୫) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ, ମନ୍ତ୍ରୋକ୍ତାଃ ବା (୧-୨୦, ୩୪-୫୫), ମୃତ୍ୟୁଃ (୨୧-୩୩)

==

ନଡମା ରୋହ ନ ତେ ଅତ୍ର ଲୋକ ଇଦଂ ସୀସଂ ଭାଗଧେୟଂ ତ ଏହି |
ଯୋ ଗୋଷୁ ଯକ୍ଷ୍ମଃ ପୁରୁଷେଷୁ ଯକ୍ଷ୍ମସ୍ତେନ ତ୍ୱଂ ସାକମଧରାଙ୍ପରେହି ||୧||

ଅଘଶଂସଦୁଃଶଂସାଭ୍ୟାଂ କରେଣାନୁକରେଣ ଚ |
ଯକ୍ଷ୍ମଂ ଚ ସର୍ବଂ ତେନେତୋ ମୃତ୍ୟୁଂ ଚ ନିରଜାମସି ||୨||

ନିରିତୋ ମୃତ୍ୟୁଂ ନିରୃତିଂ ନିରରାତିମଜାମସି |
ଯୋ ନୋ ଦ୍ୱେଷ୍ଟି ତମଦ୍ଧ୍ୟଗ୍ନେ ଅକ୍ରବ୍ୟାଦ୍ୟମୁ ଦ୍ୱିଷ୍ମସ୍ତମୁ ତେ ପ୍ର ସୁବାମସି ||୩||

ଯଦ୍ୟଗ୍ନିଃ କ୍ରବ୍ୟାଦ୍ୟଦି ବା ବ୍ୟାଘ୍ର ଇମଂ ଗୋଷ୍ଠଂ ପ୍ରବିବେଶାନ୍ୟୋକାଃ |
ତଂ ମାଷାଜ୍ୟଂ କୃତ୍ୱା ପ୍ର ହିଣୋମି ଦୂରଂ ସ ଗଚ୍ଛତ୍ୱପ୍ସୁଷଦୋଽପ୍ୟଗ୍ନୀନ୍ ||୪||

ଯତ୍ତ୍ୱା କ୍ରୁଦ୍ଧାଃ ପ୍ରଚକ୍ରୁର୍ମନ୍ୟୁନା ପୁରୁଷେ ମୃତେ |
ସୁକଲ୍ପମଗ୍ନେ ତତ୍ତ୍ୱୟା ପୁନସ୍ତ୍ୱୋଦ୍ଦୀପୟାମସି ||୫||

Not For Commercial Use

ପୁନସ୍ତ୍ୱାଦିତ୍ୟା ରୁଦ୍ରା ବସବଃ ପୁନର୍ବ୍ରହ୍ମା ବସୁନୀତିରଗ୍ନେ ।
ପୁନସ୍ତ୍ୱା ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିରାଧାଦ୍ଦୀର୍ଘାୟୁତ୍ୱାୟ ଶତଶାରଦାୟ ||୬||

ୟୋ ଅଗ୍ନିଃ କ୍ରବ୍ୟାତ୍-ପ୍ରବିବେଶ ନୋ ଗୃହମିମଂ ପଶ୍ୟନ୍ନିତରଂ ଜାତବେଦସମ୍ ।
ତଂ ହରାମି ପିତୃୟଜ୍ଞାୟ ଦୂରଂ ସ ଘର୍ମମିନ୍ଧାଂ ପରମେ ସଧସ୍ଥେ ||୭||

କ୍ରବ୍ୟାଦମଗ୍ନିଂ ପ୍ର ହିଣୋମି ଦୂରଂ ୟମରାଜ୍ଞୋ ଗଚ୍ଛତୁ ରିପ୍ରବାହଃ ।
ଇହାୟମିତରୋ ଜାତବେଦା ଦେବୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ହବ୍ୟଂ ବହତୁ ପ୍ରଜାନନ୍ ||୮||

କ୍ରବ୍ୟାଦମଗ୍ନିମିଷିତୋ ହରାମି ଜନାନ୍ଦୃଂହନ୍ତଂ ବଜ୍ରେଣ ମୃତ୍ୟୁମ୍ ।
ନି ତଂ ଶାସ୍ମି ଗାର୍ହପତ୍ୟେନ ବିଦ୍ୱାନ୍‌ପିତୃଣାଂ ଲୋକେଽପି ଭାଗୋ ଅସ୍ତୁ ||୯||

କ୍ରବ୍ୟାଦମଗ୍ନିଂ ଶଶମାନମୁକ୍‌ଥ୍ୟଂ ପ୍ର ହିଣୋମି ପଥିଭିଃ ପିତୃୟାଣୈଃ ।
ମା ଦେବୟାନୈଃ ପୁନରା ଗା ଅତ୍ରୈବୈଧି ପିତୃଷୁ ଜାଗୃହି ତ୍ୱମ୍ ||୧୦||

ସମିନ୍ଧତେ ସଂକସୁକଂ ସ୍ୱସ୍ତୟେ ଶୁଦ୍ଧା ଭବନ୍ତଃ ଶୁଚୟଃ ପାବକାଃ ।
ଜହାତି ରିପ୍ରମତ୍ୟେନ ଏତି ସମିଦ୍ଧୋ ଅଗ୍ନିଃ ସୁପୁନା ପୁନାତି ||୧୧||

ଦେବୋ ଅଗ୍ନିଃ ସଂକସୁକୋ ଦିବସ୍ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟାରୁହତ୍ ।
ମୁଚ୍ୟମାନୋ ନିରେଣସୋଽମୋଗସ୍ମାଁ ଅଶସ୍ତ୍ୟାଃ ||୧୨||

ଅସ୍ମିନ୍-ବୟଂ ସଂକସୁକେ ଅଗ୍ନୌ ରିପ୍ରାଣି ମୃଜ୍ମହେ ।
ଅଭୂମ ୟଜ୍ଞିୟାଃ ଶୁଦ୍ଧାଃ ପ୍ର ଣ ଆୟୂଂଷି ତାରିଷତ୍ ||୧୩||

ସଂକସୁକୋ ବିକସୁକୋ ନିରୃଥୋ ୟଶ୍ଚ ନିସ୍ୱରଃ ।
ତେ ତେ ୟକ୍ଷ୍ମଂ ସବେଦସୋ ଦୂରାଦ୍ଦୂରମନୀନଶନ୍ ||୧୪||

ୟୋ ନୋ ଅଶ୍ୱେଷୁ ବୀରେଷୁ ୟୋ ନୋ ଗୋଷ୍ୱଜାବିଷୁ ।
କ୍ରବ୍ୟାଦଂ ନିର୍ଣୁଦାମସି ୟୋ ଅଗ୍ନିର୍ଜନୟୋପନଃ ||୧୫||

Not For Commercial Use

ଅନ୍ୟେଭ୍ୟସ୍ତ୍ୱା ପୁରୁଷେଭ୍ୟୋ ଗୋଭ୍ୟୋ ଅଶ୍ୱେଭ୍ୟସ୍ତ୍ୱା |
ନିଃ କ୍ରବ୍ୟାଦଂ ନୁଦାମସି ୟୋ ଅଗ୍ନିର୍ଜୀବିତୟୋପନଃ ||୧୬||

ୟସ୍ମିନ୍-ଦେବା ଅମୃଜତ ୟସ୍ମିନ୍ନନୁଷ୍ୟା ଉତ |
ତସ୍ମିନ୍-ଘୃତସ୍ତାବୋ ମୃଷ୍ଟ୍ୱା ତ୍ୱମଗ୍ନେ ଦିବଂ ରୁହ ||୧୭||

ସମିଦ୍ଧୋ ଅଗ୍ନ ଆହୁତ ସ ନୋ ମାଭ୍ୟପକ୍ରମୀଃ |
ଅତ୍ରୈବ ଦୀଦିହି ଦ୍ୟବି ଜ୍ୟୋକ୍ଚ ସୂର୍ୟଂ ଦୃଶେ ||୧୮||

ସୀସେ ମୃଡ୍ଢ୍-ବଂ ନଡେ ମୃଡ୍ଢ୍-ବମଗ୍ନୌ ସଂକସୁକେ ଚ ୟତ୍ |
ଅଥୋ ଅବ୍ୟାଂ ରାମାୟାଂ ଶୀର୍ଷକ୍ତିମୁପବର୍ହଣେ ||୧୯||

ସୀସେ ମଲଂ ସାଦୟିତ୍ୱା ଶୀର୍ଷକ୍ତିମୁପବର୍ହଣେ |
ଅବ୍ୟାମସିକ୍ନ୍ୟାଂ ମୃଷ୍ଟ୍ୱା ଶୁଦ୍ଧା ଭବତ ୟଜ୍ଞିୟାଃ ||୨୦||

ପରଂ ମୃତ୍ୟୋ ଅନୁ ପରେହି ପନ୍ଥାଂ ୟସ୍ତ ଏଷ ଇତରୋ ଦେବୟାନାତ୍ |
ଚକ୍ଷୁଷ୍ମତେ ଶୃଣ୍ୱତେ ତେ ବ୍ରବୀମୀହେମେ ବୀରା ବହବୋ ଭବନ୍ତୁ ||୨୧||

ଇମେ ଜୀବା ବି ମୃତୈରାବବୃତ୍ରନ୍ନଭୂଦ୍-ଭଦ୍ରା ଦେବହୁତିର୍ନୋ ଅଦ୍ୟ |
ପ୍ରାଞ୍ଚୋ ଅଗାମ ନୃତୟେ ହସାୟ ସୁବୀରାସୋ ବିଦଥମା ବଦେମ ||୨୨||

ଇମଂ ଜୀବେଭ୍ୟଃ ପରିଧିଂ ଦଧାମି ମୈଷାଂ ନୁ ଗାଦପରୋ ଅର୍ଥମେତମ୍ |
ଶତଂ ଜୀବନ୍ତଃ ଶରଦଃ ପୁରୂଚୀସ୍ତିରୋ ମୃତ୍ୟୁଂ ଦଧତାଂ ପର୍ବତେନ ||୨୩||

ଆ ରୋହତାୟୁର୍ଜରସଂ ବୃଣାନା ଅନୁପୂର୍ବଂ ୟତମାନା ୟତି ସ୍ଥ |
ତାନ୍ୱସ୍ତ୍ୱଷ୍ଟା ସୁଜନିମା ସଜୋଷାଃ ସର୍ବମାୟୁର୍ନୟତୁ ଜୀବନାୟ ||୨୪||

ୟଥାହାନ୍ୟନୁପୂର୍ବଂ ଭବନ୍ତି ୟଥ ର୍ତବ ଋତୁଭିର୍ୟନ୍ତି ସାକମ୍ |
ୟଥା ନ ପୂର୍ବମପରୋ ଜହାତ୍ୟେବା ଧାତରାୟୂଂଷି କଲ୍ପୟୈଷାମ୍ ||୨୫||

Not For Commercial Use

ଅଶ୍ମନ୍ୱତୀ ରୀୟତେ ସଂ ରଭଧ୍ୱଂ ବୀରୟଧ୍ୱଂ ପ୍ର ତରତା ସଖାୟଃ |
ଅତ୍ରା ଜହୀତ ୟେ ଅସନ୍ଦୁରେବା ଅନମୀବାନୁତ୍ତରେମାଭି ବାଜାନ୍ ||୨୬||

ଉତ୍ତିଷ୍ଠତା ପ୍ର ତରତା ସଖାୟୋଽଶ୍ମନ୍ୱତୀ ନଦୀ ସ୍ୟନ୍ଦତ ଇୟମ୍ |
ଅତ୍ରା ଜହୀତ ୟେ ଅସନ୍ନଶିବାଃ ଶିବାନ୍ତ୍ସ୍ୟୋନାନୁତ୍ତରେମାଭି ବାଜାନ୍ ||୨୭||

ବୈଶ୍ୱଦେବୀଂ ବର୍ଚସା ଆ ରଭଧ୍ୱଂ ଶୁଦ୍ଧା ଭବନ୍ତଃ ଶୁଚୟଃ ପାବକାଃ |
ଅତିକ୍ରାମନ୍ତୋ ଦୁରିତା ପଦାନି ଶତଂ ହିମାଃ ସର୍ବବୀରା ମଦେମ ||୨୮||

ଉଦୀଚୀନୈଃ ପଥିଭିର୍ବାୟୁମଦ୍-ଭିରତିକ୍ରାମନ୍ତୋଽବରାନ୍ପରେଭିଃ |
ତ୍ରିଃ ସପ୍ତ କୃତ୍ୱ ଋଷୟଃ ପରେତା ମୃତ୍ୟୁଂ ପ୍ରତ୍ୟୌହନ୍ପଦୟୋପନେନ ||୨୯||

ମୃତ୍ୟୋଃ ପଦଂ ୟୋପୟନ୍ତ ଏତ ଦ୍ରାଘୀୟ ଆୟୁଃ ପ୍ରତରଂ ଦଧାନାଃ |
ଆସୀନା ମୃତ୍ୟୁଂ ନୁଦତା ସଧସ୍ଥେଽଥ ଜୀବାସୋ ବିଦଥମା ବଦେମ ||୩୦||

ଇମା ନାରୀରବିଧବାଃ ସୁପତ୍ନୀରାଞ୍ଜନେନ ସର୍ପିଷା ସଂ ସ୍ପୃଶନ୍ତାମ୍ |
ଅନଶ୍ରବୋ ଅନମୀବାଃ ସୁରତ୍ନା ଆ ରୋହନ୍ତୁ ଜନୟୋ ୟୋନିମଗ୍ରେ ||୩୧||

ବ୍ୟାକରୋମି ହବିଷାହମେତୌ ତୌ ବ୍ରହ୍ମଣା ବ୍ୟହଂ କଲ୍ପୟାମି |
ସ୍ୱଧାଂ ପିତୃଭ୍ୟୋ ଅଜରାଂ କୃଣୋମି ଦୀର୍ଘେଣାୟୁଷା ସମିମାନ୍ତ୍ସୃଜାମି ||୩୨||

ୟୋ ନୋ ଅଗ୍ନିଃ ପିତରୋ ହୃତ୍ସ୍ୱନ୍ତରାବିବେଶାମୃତୋ ମର୍ତ୍ୟେଷୁ |
ମୟ୍ୟହଂ ତଂ ପରି ଗୃହ୍ଣାମି ଦେବଂ ମା ସୋ ଅସ୍ମାନ୍-ଦ୍ୱିକ୍ଷତ ମା ବୟଂ ତମ୍ ||୩୩||

ଅପାବୃତ୍ୟ ଗାର୍ହପତ୍ୟାତ୍କ୍ରବ୍ୟାଦା ପ୍ରେତ ଦକ୍ଷିଣା |
ପ୍ରିୟଂ ପିତୃଭ୍ୟ ଆତ୍ମନେ ବ୍ରହ୍ମଭ୍ୟଃ କୃଣୁତା ପ୍ରିୟମ୍ ||୩୪||

ଦ୍ୱିଭାଗଧନମାଦାୟ ପ୍ର କ୍ଷିଣାତ୍ୟବର୍ତ୍ୟା |
ଅଗ୍ନିଃ ପୁତ୍ରସ୍ୟ ଜ୍ୟେଷ୍ଠସ୍ୟ ୟଃ କ୍ରବ୍ୟାଦନିରାହିତଃ ||୩୫||

Not For Commercial Use

ୟତ୍କୃଷତେ ୟଦ୍ୱନୁତେ ୟଚ୍ଚ ବସ୍ନେନ ବିନ୍ଦତେ |
ସର୍ବଂ ମର୍ତ୍ୟସ୍ୟ ତନ୍ନାସ୍ତି କ୍ରବ୍ୟାଚ୍ଛେଦନିରାହିତଃ ||୩୬||

ଅୟଜ୍ଞିୟୋ ହତବର୍ଚା ଭବତି ନୈନେନ ହବିରତ୍ତବେ |
ଛିନତ୍ତି କୃଷ୍ୟା ଗୋର୍ଧନାଦ୍ୟଂ କ୍ରବ୍ୟାଦନୁବର୍ତତେ ||୩୭||

ମୁହୁର୍ଗୃଧ୍ୟୈଃ ପ୍ର ବଦତ୍ୟାର୍ତିଂ ମର୍ତ୍ୟୋ ନୀତ୍ୟ |
କ୍ରବ୍ୟାଦ୍ୟାନଗ୍ନିରନ୍ତିକାଦନୁବିଦ୍ୱାନ୍ୱିତାବତି ||୩୮||

ଗ୍ରାହ୍ୟା ଗୃହାଃ ସଂ ସୃଜ୍ୟନ୍ତେ ସ୍ତ୍ରିୟା ୟନ୍-ମ୍ରିୟତେ ପତିଃ |
ବ୍ରହ୍ମୈବ ବିଦ୍ୱାନେଷ୍ୟୋ ୟଃ କ୍ରବ୍ୟାଦଂ ନିରାଦଧତ୍ ||୩୯||

ୟଦ୍ରିପ୍ରଂ ଶମଲଂ ଚକୃମ ୟଚ୍ଚ ଦୁଷ୍କୃତମ୍ |
ଆପୋ ମା ତସ୍ମାଚ୍ଛୁମ୍ଭନ୍ତ୍ୱଗ୍ନେଃ ସଂକସୁକାଚ୍ଚ ୟତ୍ ||୪୦||

ତା ଅଧରାଦୁଦୀଚୀରାବବୃତ୍ରନ୍ପ୍ରଜାନୈତୀଃ ପଥିଭିର୍ଦେବୟାନୈଃ |
ପର୍ବତସ୍ୟ ବୃଷଭସ୍ୟାଧି ପୃଷ୍ଠେ ନବାଶ୍ଚରନ୍ତି ସରିତଃ ପୁରାଣୀଃ ||୪୧||

ଅଗ୍ନେ ଅକ୍ରବ୍ୟାନ୍ନିଃ କ୍ରବ୍ୟାଦଂ ନୁଦା ଦେବୟଜନଂ ବହ ||୪୨||

ଇମଂ କ୍ରବ୍ୟାଦା ବିବେଶାୟଂ କ୍ରବ୍ୟାଦମନ୍ୱଗାତ୍ |
ବ୍ୟାଘ୍ରୌ କୃତ୍ୱା ନାନାନଂ ତଂ ହରାମି ଶିବାପରମ୍ ||୪୩||

ଅନ୍ତର୍ଧିର୍ଦେବାନାଂ ପରିଧିର୍ମନୁଷ୍ୟାଣାମଗ୍ନିର୍ଗାର୍ହପତ୍ୟ ଉଭୟାନନ୍ତରା ଶ୍ରିତଃ ||୪୪||

ଜୀବାନାମାୟୁଃ ପ୍ର ତିର ତ୍ୱମଗ୍ନେ ପିତୃଣାଂ ଲୋକମପି ଗଚ୍ଛନ୍ତୁ ୟେ ମୃତାଃ |
ସୁଗାର୍ହପତ୍ୟୋ ବିତପନ୍ନରାତିମୁଷାମୁଷାଂ ଶ୍ରେୟସୀଂ ଧେହ୍ୟସ୍ମୈ ||୪୫||

ସର୍ବାନଗ୍ନେ ସହମାନଃ ସପତ୍ନାନୈଷାମୂର୍ଜଂ ରୟିମସ୍ମାସୁ ଧେହି ||୪୬||

Not For Commercial Use

ଇମମିନ୍ଦ୍ରଂ ବହ୍ନିଂ ପପ୍ରିମନ୍ୱାରଭଧ୍ୱଂ ସ ବୋ ନିର୍ବକ୍ଷଦ୍ଦୁରିତାଦବଦ୍ୟାତ୍ |
ତେନାପ ହତ ଶରୁମାପତନ୍ତଂ ତେନ ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ପରି ପାତାସ୍ତାମ୍ ||୪୭||

ଅନଡ୍-ବାହଂ ପ୍ଲବମନ୍ୱାରଭଧ୍ୱଂ ସ ବୋ ନିର୍ବକ୍ଷଦ୍ଦୁରିତାଦବଦ୍ୟାତ୍ |
ଆ ରୋହତ ସବିତୁର୍ନାବମେତାଂ ଷଡ୍ଭିରୁର୍ବୀଭିରମତିଂ ତରେମ ||୪୮||

ଅହୋରାତ୍ରେ ଅନ୍ୱେଷି ବିଭ୍ରତ୍କ୍ଷେମ୍ୟସ୍ତିଷ୍ଠନ୍ପ୍ରତରଣଃ ସୁବୀରଃ |
ଅନାତୁରାନ୍ତ୍ସୁମନସସ୍ତଲ୍ପ ବିଭ୍ରଜ୍ଜ୍ୟୋଗେବ ନଃ ପୁରୁଷଗନ୍ଧିରେଧି ||୪୯||

ତେ ଦେବେଭ୍ୟ ଆ ବୃଶ୍ଚନ୍ତେ ପାପଂ ଜୀବନ୍ତି ସର୍ବଦା |
କ୍ରବ୍ୟାଦ୍ୟାନଗ୍ନିରନ୍ତିକାଦଶ୍ୱ ଇବାନୁବପତେ ନଡମ୍ ||୫୦||

ୟେଽଶ୍ରଦ୍ଧା ଧନକାମ୍ୟା କ୍ରବ୍ୟାଦା ସମାସତେ |
ତେ ବା ଅନ୍ୟେଷାଂ କୁମ୍ଭୀଂ ପର୍ୟାଦଧତି ସର୍ବଦା ||୫୧||

ପ୍ରେବ ପିପତିଷତି ମନସା ମୁହୁରା ବର୍ତତେ ପୁନଃ |
କ୍ରବ୍ୟାଦ୍ୟାନଗ୍ନିରନ୍ତିକାଦନୁବିଦ୍ୱାନ୍ୱିତାବତି ||୫୨||

ଅବିଃ କୃଷ୍ଣା ଭାଗଧେୟଂ ପଶୂନାଂ ସୀସଂ କ୍ରବ୍ୟାଦପି ଚନ୍ଦ୍ରଂ ତ ଆହୁଃ |
ମାଷାଃ ପିଷ୍ଟା ଭାଗଧେୟଂ ତେ ହବ୍ୟମରଣ୍ୟାନ୍ୟା ଗହ୍ୱରଂ ସଚସ୍ୱ ||୫୩||

ଇଷୀକାଂ ଜରତୀମିଷ୍ଟ୍ୱା ତିଲ୍ପିଞ୍ଜଂ ଦଣ୍ଡନଂ ନଡମ୍ |
ତମିନ୍ଦ୍ର ଇଧ୍ମଂ କୃତ୍ୱା ୟମସ୍ୟାଗ୍ନିଂ ନିରାଦଧୌ ||୫୪||

ପ୍ରତ୍ୟଞ୍ଚମର୍କଂ ପ୍ରତ୍ୟର୍ପୟିତ୍ୱା ପ୍ରବିଦ୍ୱାନ୍ପନ୍ଥାଂ ବି ହ୍ୟାବିବେଶ |
ପରାମୀଷାମସୂନ୍ଦିଦେଶ ଦୀର୍ଘେଣାୟୁଷା ସମିମାନ୍ତ୍ସୃଜାମି ||୫୫||

|| ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟୋଽନୁବାକଃ ||

==

(୧୨|୩) ଋଷିଃ - ୟମଃ **|** ଛନ୍ଦ - ଭୁରିକ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧, ୪୨-୪୩, ୪୭), ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୨-୭, ୯-୧୧, ୧୪-୧୬, ୧୮-୨୦, ୨୩, ୨୫-୩୩, ୩୫-୩୮, ୪୦-୪୧, ୪୫-୪୬, ୪୮-୫୪), ଜଗତୀ (୮, ୧୨, ୨୧-୨୨, ୨୪), ସ୍ୱରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ପଙ୍କ୍ତିଃ (୧୩, ୧୭), ବିରାଟ୍ଗର୍ଭା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୩୪), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ଗର୍ଭା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୩୯), ପରାବୃହତୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୪୪), ତ୍ର୍ୟବସାନା ସପ୍ତପଦା ଶଙ୍କୁମତୀ ଅତିଜଗତୀ ଶକ୍ୱରୀ ଅତିଶାକ୍ୱରୀ ଧୃତିଗର୍ଭା ଅତିଧୃତି, କୃତିଃ (୫୫, ୫୭-୬୦), ତ୍ର୍ୟବସାନା ସପ୍ତପଦା ଶଙ୍କୁମତୀ ଅତିଜଗତୀ ଶକ୍ୱରୀ ଅତିଶାକ୍ୱରୀ ଧୃତିଗର୍ଭା ଅତିଧୃତି, ବିରାଟ୍ କୃତିଃ (୫୬) **|** ଦେବତା - ସ୍ୱର୍ଗଃ, ଓଦନଃ, ଅଗ୍ନିଃ (୧-୬୦)

==

ପୁମାନ୍ପୁଂସୋଽଧି ତିଷ୍ଠ ଚର୍ମେହି ତତ୍ର ହ୍ୱୟସ୍ୱ ୟତମା ପ୍ରିୟା ତେ |
ୟାବନ୍ତାବଗ୍ରେ ପ୍ରଥମଂ ସମେୟଥୁସ୍ତଦ୍ୱାଂ ବୟୋ ୟମରାଜ୍ୟେ ସମାନମ୍ ||୧||

ତାବଦ୍ୱାଂ ଚକ୍ଷୁସ୍ତତି ବୀର୍ୟାଣି ତାବତ୍ତେଜସ୍ତତିଧା ବାଜିନାନି |
ଅଗ୍ନିଃ ଶରୀରଂ ସଚତେ ୟଦୈଧୋଽଧା ପକ୍ୱାନ୍ମିଥୁନା ସଂ ଭବାଥଃ ||୨||

ସମସ୍ମିଁଲ୍ଲୋକେ ସମୁ ଦେବୟାନେ ସଂ ସ୍ମା ସମେତଂ ୟମରାଜ୍ୟେଷୁ |
ପୂତୌ ପବିତ୍ରୈରୁପ ତଦ୍-ଧ୍ୱୟେଥାଂ ୟଦ୍ୟଦ୍ରେତୋ ଅଧି ବାଂ ସଂବଭୂବ ||୩||

ଆପସ୍ପୁତ୍ରାସୋ ଅଭି ସଂ ବିଶଧ୍ୱମିମଂ ଜୀବଂ ଜୀବଧନ୍ୟାଃ ସମେତ୍ୟ |
ତାସାଂ ଭଜଧ୍ୱମମୃତଂ ୟମାହୁର୍ୟମୋଦନଂ ପଚତି ବାଂ ଜନିତ୍ରୀ ||୪||

ୟଂ ବାଂ ପିତା ପଚତି ୟଂ ଚ ମାତା ରିପ୍ରାନ୍ନିର୍ମୁକ୍ତ୍ୟୈ ଶମଲାଚ୍ଚ ବାଚଃ |
ସ ଓଦନଃ ଶତଧାରଃ ସ୍ୱର୍ଗ ଉଭେ ବ୍ୟାପ ନଭସୀ ମହିତ୍ୱା ||୫||

ଉଭେ ନଭସୀ ଉଭୟାଂଶ୍ଚ ଲୋକାନ୍ୟେ ୟଜ୍ୱନାମଭିଜିତାଃ ସ୍ୱର୍ଗାଃ |
ତେଷାଂ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମାନ୍ମଧୁମାନ୍ୟୋ ଅଗ୍ରେ ତସ୍ମିନ୍ପୁତ୍ରୈର୍ଜରସି ସଂ ଶ୍ରୟେଥାମ୍ ||୬||

ପ୍ରାଚୀଂପ୍ରାଚୀଂ ପ୍ରଦିଶମା ରଭେଥାମେତଂ ଲୋକଂ ଶ୍ରଦ୍ଦଧାନାଃ ସଚନ୍ତେ |
ଯଦ୍ୱାଂ ପକ୍ୱଂ ପରିବିଷ୍ଟମଗ୍ନୌ ତସ୍ୟ ଗୁପ୍ତୟେ ଦଂପତୀ ସଂ ଶ୍ରୟେଥାମ୍ ||୭||

ଦକ୍ଷିଣାଂ ଦିଶମଭି ନକ୍ଷମାଣୌ ପର୍ଯାବର୍ତେଥାମଭି ପାତ୍ରମେତତ୍ |
ତସ୍ମିନ୍ୱାଂ ଯମଃ ପିତୃଭିଃ ସଂବିଦାନଃ ପକ୍ୱାୟ ଶର୍ମ ବହୁଲଂ ନି ଯଚ୍ଛାତ୍ ||୮||

ପ୍ରତୀଚୀ ଦିଶାମିୟମିଦ୍ୱରଂ ଯସ୍ୟାଂ ସୋମୋ ଅଧିପା ମୃଡିତା ଚ |
ତସ୍ୟାଂ ଶ୍ରୟେଥାଂ ସୁକୃତଃ ସଚେଥାମଧା ପକ୍ୱାନ୍ମିଥୁନା ସଂ ଭବାଥଃ ||୯||

ଉତ୍ତରଂ ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ପ୍ରଜୟୋତ୍ତରାବଦ୍ଦିଶାମୁଦୀଚୀ କୃଣବନ୍ନୋ ଅଗ୍ରମ୍ |
ପାଙ୍କ୍ତଂ ଛନ୍ଦଃ ପୁରୁଷୋ ବଭୂବ ବିଶ୍ୱୈର୍ବିଶ୍ୱାଙ୍ଗୈଃ ସହ ସଂ ଭବେମ ||୧୦||

ଧ୍ରୁବେୟଂ ବିରାଣ୍ଣମୋ ଅସ୍ତ୍ୱସ୍ୟୈ ଶିବା ପୁତ୍ରେଭ୍ୟ ଉତ ମହ୍ୟମସ୍ତୁ |
ସା ନୋ ଦେବ୍ୟଦିତେ ବିଶ୍ୱବାର ଇର୍ୟ ଇବ ଗୋପା ଅଭି ରକ୍ଷ ପକ୍ୱମ୍ ||୧୧||

ପିତେବ ପୁତ୍ରାନଭି ସଂ ସ୍ୱଜସ୍ୱ ନଃ ଶିବା ନୋ ବାତା ଇହ ବାନ୍ତୁ ଭୂମୌ |
ଯମୋଦନଂ ପଚତୋ ଦେବତେ ଇହ ତନ୍ନସ୍ତପ ଉତ ସତ୍ୟଂ ଚ ବେତ୍ତୁ ||୧୨||

ଯଦ୍ୟତ୍କୃଷ୍ଣଃ ଶକୁନ ଏହ ଗତ୍ୱା ତ୍ସରନ୍-ବିଷକ୍ତଂ ବିଲ ଆସସାଦ |
ଯଦ୍ୱା ଦାସ୍ୟାର୍ଦ୍ରହସ୍ତା ସମଙ୍କ୍ତ ଉଲୂଖଲଂ ମୁସଲଂ ଶୁମ୍ଭତାପଃ ||୧୩||

ଅୟଂ ଗ୍ରାବା ପୃଥୁବୁଧ୍ନୋ ବୟୋଧାଃ ପୂତଃ ପବିତ୍ରୈରପ ହନ୍ତୁ ରକ୍ଷଃ |
ଆ ରୋହ ଚର୍ମ ମହି ଶର୍ମ ଯଚ୍ଛ ମା ଦଂପତୀ ପୌତ୍ରମଘଂ ନି ଗାତାମ୍ ||୧୪||

ବନସ୍ପତିଃ ସହ ଦେବୈର୍ନ ଆଗନ୍ରକ୍ଷଃ ପିଶାଚାଁ ଅପବାଧମାନଃ |
ସ ଉଚ୍ଛ୍ରୟାତୈ ପ୍ର ବଦାତି ବାଚଂ ତେନ ଲୋକାଁ ଅଭି ସର୍ବାଞ୍ଜୟେମ ||୧୫||

ସପ୍ତ ମେଧାନ୍ପଶବଃ ପର୍ୟଗୃହ୍ଣନ୍ୟ ଏଷାଂ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମାଁ ଉତ ଯଶ୍ଚକର୍ଶ |
ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶଦ୍ଦେବତାସ୍ତାନ୍ତ୍ସଚନ୍ତେ ସ ନଃ ସ୍ୱର୍ଗମଭି ନେଷ ଲୋକମ୍ ||୧୬||

Not For Commercial Use

ସ୍ୱର୍ଗଂ ଲୋକମଭି ନୋ ନୟାସି ସଂ ଜାୟୟା ସହ ପୁତ୍ରୈଃ ସ୍ୟାମ |
ଗୃହ୍ଣାମି ହସ୍ତମନୁ ମୈତ୍ୱତ୍ର ମା ନସ୍ତାରୀନ୍ନିର୍ଋତିର୍ମୋ ଅରାତିଃ ||୧୭||

ଗ୍ରାହିଂ ପାପ୍ମାନମତି ତାଁ ଅୟାମ ତମୋ ବ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ର ବଦାସି ବଲ୍-ଗୁ |
ବାନସ୍ପତ୍ୟ ଉଦ୍ୟତୋ ମା ଜିହିଂସୀର୍ମା ତଣ୍ଡୁଲଂ ବି ଶରୀର୍ଦେବୟନ୍ତମ୍ ||୧୮||

ବିଶ୍ୱବ୍ୟଚା ଘୃତପୃଷ୍ଠୋ ଭବିଷ୍ୟନ୍ତ୍ସୟୋନିର୍ଲୋକମୁପ ୟାହ୍ୟେତମ୍ |
ବର୍ଷବୃଦ୍ଧମୁପ ୟଚ୍ଛ ଶୂର୍ପଂ ତୁଷଂ ପଲାବାନପ ତଦ୍ୱିନକ୍ତୁ ||୧୯||

ତ୍ରୟୋ ଲୋକାଃ ସଂମିତା ବ୍ରାହ୍ମଣେନ ଦ୍ୟୌରେବାସୌ ପୃଥିବ୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ |
ଅଂଶୂନ୍-ଗୃଭୀତ୍ୱାନ୍ୱାରଭେଥାମା ପ୍ୟାୟନ୍ତାଂ ପୁନରା ୟନ୍ତୁ ଶୂର୍ପମ୍ ||୨୦||

ପୃଥଗ୍ରୂପାଣି ବହୁଧା ପଶୂନାମେକରୂପୋ ଭବସି ସଂ ସମୃଦ୍ଧ୍ୟା |
ଏତାଂ ତ୍ୱଚଂ ଲୋହିନୀଂ ତାଂ ନୁଦସ୍ୱ ଗ୍ରାବା ଶୁମ୍ଭାତି ମଲଗ ଇବ ବସ୍ତ୍ରା ||୨୧||

ପୃଥିବୀଂ ତ୍ୱା ପୃଥିବ୍ୟାମା ବେଶୟାମି ତନୂଃ ସମାନୀ ବିକୃତା ତ ଏଷା |
ୟଦ୍ୟଦ୍ଦ୍ୟୁତ୍ତଂ ଲିଖିତମର୍ପଣେନ ତେନ ମା ସୁସ୍ରୋର୍ବ୍ରହ୍ମଣାପି ତଦ୍ୱପାମି ||୨୨||

ଜନିତ୍ରୀବ ପ୍ରତି ହର୍ୟାସି ସୂନୁଂ ସଂ ତ୍ୱା ଦଧାମି ପୃଥିବୀଂ ପୃଥିବ୍ୟା |
ଉଖା କୁମ୍ଭୀ ବେଦ୍ୟାଂ ମା ବ୍ୟଥିଷ୍ଠା ୟଜ୍ଞାୟୁଧୈରାଜ୍ୟେନାତିଷକ୍ତା ||୨୩||

ଅଗ୍ନିଃ ପଚନ୍ରକ୍ଷତୁ ତ୍ୱା ପୁରସ୍ତାଦିନ୍ଦ୍ରୋ ରକ୍ଷତୁ ଦକ୍ଷିଣତୋ ମରୁତ୍ୱାନ୍ |
ବରୁଣସ୍ତ୍ୱା ଦୃଂହାଦ୍ଧରୁଣେ ପ୍ରତୀଚ୍ୟା ଉତ୍ତରାତ୍ତ୍ୱା ସୋମଃ ସଂ ଦଦାତୈ ||୨୪||

ପୂତାଃ ପବିତ୍ରୈଃ ପବନ୍ତେ ଅଭ୍ରାଦ୍ଦିବଂ ଚ ୟନ୍ତି ପୃଥିବୀଂ ଚ ଲୋକାନ୍ |
ତା ଜୀବଲା ଜୀବଧନ୍ୟାଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠାଃ ପାତ୍ର ଆସିକ୍ତାଃ ପର୍ୟଗ୍ନିରିନ୍ଧାମ୍ ||୨୫||

ଆ ୟନ୍ତି ଦିବଃ ପୃଥିବୀଂ ସଚନ୍ତେ ଭୂମ୍ୟାଃ ସଚନ୍ତେ ଅଧ୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ |
ଶୁଦ୍ଧାଃ ସତୀସ୍ତା ଉ ଶୁମ୍ଭନ୍ତ ଏବ ତା ନଃ ସ୍ୱର୍ଗମଭି ଲୋକଂ ନୟନ୍ତୁ ||୨୬||

Not For Commercial Use

ଉତେବ ପ୍ରଭ୍ୱୀରୁତ ସଂମିତାସ ଉତ ଶୁକ୍ରାଃ ଶୁଚୟଶ୍ଚାମୃତାସଃ |
ତା ଓଦନଂ ଦଂପତିଭ୍ୟାଂ ପ୍ରଶିଷ୍ଟା ଆପଃ ଶିକ୍ଷନ୍ତୀଃ ପଚତା ସୁନାଥାଃ ||୨୭||

ସଂଖ୍ୟାତା ସ୍ତୋକାଃ ପୃଥିବୀଂ ସଚନ୍ତେ ପ୍ରାଣାପାନୈଃ ସଂମିତା ଓଷଧୀଭିଃ |
ଅସଂଖ୍ୟାତା ଓପ୍ୟମାନାଃ ସୁବର୍ଣ୍ଣାଃ ସର୍ବଂ ବ୍ୟାପୁଃ ଶୁଚୟଃ ଶୁଚିତ୍ୱମ୍ ||୨୮||

ଉଦ୍ୟୋଧନ୍ତ୍ୟଭି ବଲ୍-ଗନ୍ତି ତପ୍ତାଃ ଫେନମସ୍ୟନ୍ତି ବହୁଲାଂଶ୍ଚ ବିନ୍ଦୂନ୍ |
ୟୋଷେବ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ପତିମୃତ୍ୱିୟାୟୈତୈସ୍ତଣ୍ଡୁଲୈର୍ଭବତା ସମାପଃ ||୨୯||

ଉତ୍ଥାପୟ ସୀଦତୋ ବୁଧ୍ନ ଏନାନଦ୍-ଭିରାତ୍ମାନମଭି ସଂ ସ୍ପୃଶନ୍ତାମ୍ |
ଅମାସି ପାତ୍ରୈରୁଦକଂ ୟଦେତନ୍ ମିତାସ୍ତଣ୍ଡୁଲାଃ ପ୍ରଦିଶୋ ୟଦୀମାଃ ||୩୦||

ପ୍ର ୟଚ୍ଛ ପର୍ଶୁଂ ତ୍ୱରୟା ହରୌସମହିଂସନ୍ତ ଓଷଧୀର୍ଦାନ୍ତୁ ପର୍ବନ୍ |
ୟାସାଂ ସୋମଃ ପରି ରାଜ୍ୟଂ ବଭୂବାମନ୍ୟୁତା ନୋ ବୀରୁଧୋ ଭବନ୍ତୁ ||୩୧||

ନବଂ ବର୍ହିରୋଦନାୟ ସ୍ତୃଣୀତ ପ୍ରିୟଂ ହୃଦଶ୍ଚକ୍ଷୁଷୋ ବଲ୍-ଗ୍ୱସ୍ତୁ |
ତସ୍ମିନ୍ଦେବାଃ ସହ ଦୈବୀର୍ବିଶନ୍ତ୍ୱିମଂ ପ୍ରାଶ୍ନନ୍ତୃତୁଭିର୍ନିଷଦ୍ୟ ||୩୨||

ବନସ୍ପତେ ସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣମା ସୀଦ ବର୍ହିରଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୈଃ ସଂମିତୋ ଦେବତାଭିଃ |
ତ୍ୱଷ୍ଟ୍ରେବ ରୂପଂ ସୁକୃତଂ ସ୍ୱଧିତ୍ୟୈନା ଏହାଃ ପରି ପାତ୍ରେ ଦଦୃଶ୍ରାମ୍ ||୩୩||

ଷଷ୍ଟ୍ୟାଂ ଶରତ୍ସୁ ନିଧିପା ଅଭୀଚ୍ଛାସ୍ୱଃ ପକ୍ୱେନାଭ୍ୟଶ୍ନବାତୈ |
ଉପୈନଂ ଜୀବାନ୍ପିତରଶ୍ଚ ପୁତ୍ରା ଏତଂ ସ୍ୱର୍ଗଂ ଗମୟାନ୍ତମଗ୍ନେଃ ||୩୪||

ଧର୍ତା ଧ୍ରିୟସ୍ୱ ଧରୁଣେ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଚ୍ୟୁତଂ ତ୍ୱା ଦେବତାଶ୍ଚ୍ୟାବୟନ୍ତୁ |
ତଂ ତ୍ୱା ଦଂପତୀ ଜୀବନ୍ତୌ ଜୀବପୁତ୍ରାବୁଦ୍ୱାସୟାତଃ ପର୍ୟଗ୍ନିଧାନାତ୍ ||୩୫||

ସର୍ବାନ୍ତ୍ସମାଗା ଅଭିଜିତ୍ୟ ଲୋକାନ୍ୟାବନ୍ତଃ କାମାଃ ସମତୀତୃପସ୍ତାନ୍ |
ବି ଗାହେଥାମାୟବନଂ ଚ ଦର୍ବିରେକସ୍ମିନ୍ପାତ୍ରେ ଅଧ୍ୟୁଦ୍ଧରୈନମ୍ ||୩୬||

ଉପ ସ୍ତୃଣୀହି ପ୍ରଥୟ ପୁରସ୍ତାଦ୍-ଘୃତେନ ପାତ୍ରମଭି ଘାରୟୈତତ୍ |
ବାଶ୍ରେବୋସ୍ରା ତରୁଣଂ ସ୍ତନସ୍ୟୁମିମଂ ଦେବାସୋ ଅଭିହିଙ୍କୃଣୋତ ||୩୭||

ଉପାସ୍ତରୀରକରୋ ଲୋକମେତମୁରୁଃ ପ୍ରଥତାମସମଃ ସ୍ୱର୍ଗଃ |
ତସ୍ମିଞ୍ଛ୍ରୟାତୈ ମହିଷଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣୋ ଦେବା ଏନଂ ଦେବତାଭ୍ୟଃ ପ୍ର ୟଚ୍ଛାନ୍ ||୩୮||

ୟଦ୍ୟଜ୍ଜାୟା ପଚତି ତ୍ୱପୃରଃପରଃ ପତିର୍ବା ଜାୟେ ତ୍ୱତ୍ତିରଃ |
ସଂ ତତ୍ସୃଜେଥାଂ ସହ ବାଂ ତଦସ୍ତୁ ସଂପାଦୟନ୍ତୌ ସହ ଲୋକମେକମ୍ ||୩୯||

ୟାବନ୍ତୋ ଅସ୍ୟାଃ ପୃଥିବୀଂ ସଚନ୍ତେ ଅସ୍ମତ୍-ପୁତ୍ରାଃ ପରି ୟେ ସଂବଭୂବୁଃ |
ସର୍ବାଂସ୍ତାଁ ଉପ ପାତ୍ରେ ହ୍ୱୟେଥାଂ ନାଭିଂ ଜାନାନାଃ ଶିଶବଃ ସମାୟାନ୍ ||୪୦||

ବସୋର୍ୟା ଧାରା ମଧୁନା ପ୍ରପୀନା ଘୃତେନ ମିଶ୍ରା ଅମୃତସ୍ୟ ନାଭୟଃ |
ସର୍ବାସ୍ତା ଅବ ରୁନ୍ଧେ ସ୍ୱର୍ଗଃ ଷଷ୍ଟ୍ୟାଂ ଶରତ୍ସୁ ନିଧିପା ଅଭୀଚ୍ଛାତ୍ ||୪୧||

ନିଧିଂ ନିଧିପା ଅଭ୍ୟେନମିଚ୍ଛାଦନୀଶ୍ୱରା ଅଭିତଃ ସନ୍ତୁ ୟେଽନ୍ୟେ |
ଅସ୍ମାଭିର୍ଦତ୍ତୋ ନିହିତଃ ସ୍ୱର୍ଗସ୍ତ୍ରିଭିଃ କାଣ୍ଡୈସ୍ତ୍ରୀନ୍ତ୍ସ୍ୱର୍ଗାନରୁକ୍ଷତ୍ ||୪୨||

ଅଗ୍ନୀ ରକ୍ଷସ୍ତପତୁ ୟଦ୍ୱିଦେବଂ କ୍ରବ୍ୟାତ୍ପିଶାଚ ଇହ ମା ପ୍ର ପାସ୍ତ |
ନୁଦାମ ଏନମପ ରୁଧ୍ମୋ ଅସ୍ମଦାଦିତ୍ୟା ଏନମଙ୍ଗିରସଃ ସଚନ୍ତାମ୍ ||୪୩||

ଆଦିତ୍ୟେଭ୍ୟୋ ଅଙ୍ଗିରୋଭ୍ୟୋ ମଧ୍ୱିଦଂ ଘୃତେନ ମିଶ୍ରଂ ପ୍ରତି ବେଦୟାମି |
ଶୁଦ୍ଧହସ୍ତୌ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟାନିହତ୍ୟୈତଂ ସ୍ୱର୍ଗଂ ସୁକୃତାବପୀତମ୍ ||୪୪||

ଇଦଂ ପ୍ରାପମୁତ୍ତମଂ କାଣ୍ଡମସ୍ୟ ୟସ୍ମାଲ୍ଲୋକାତ୍ପରମେଷ୍ଠୀ ସମାପ |
ଆ ସିଞ୍ଚ ସର୍ପିର୍ଘୃତବତ୍ସମଙ୍-ଗ୍-ଧ୍ୟେଷ ଭାଗୋ ଅଙ୍ଗିରସୋ ନୋ ଅତ୍ର ||୪୫||

ସତ୍ୟାୟ ଚ ତପସେ ଦେବତାଭ୍ୟୋ ନିଧିଂ ଶେବଧିଂ ପରି ଦଦ୍ମ ଏତମ୍ |
ମା ନୋ ଦ୍ୟୂତେଽବ ଗାନ୍ମା ସମିତ୍ୟାଂ ମା ସ୍ମାନ୍ୟସ୍ମା ଉତ୍ସୃଜତା ପୁରା ମତ୍ ||୪୬||

Not For Commercial Use

ଅହଂ ପଚାମ୍ୟହଂ ଦଦାମି ମମେଦୁ କର୍ମନ୍-କରୁଣେଽଧି ଜାୟା |
କୌମାରୋ ଲୋକୋ ଅଜନିଷ୍ଟ ପୁତ୍ରୋଽନ୍ୱାରଭେଥାଂ ବୟ ଉତ୍ତରାବତ୍ ||୪୭||

ନ କିଲ୍-ବିଷମତ୍ର ନାଧାରୋ ଅସ୍ତି ନ ୟନ୍ ମିତ୍ରୈଃ ସମମମାନ ଏତି |
ଅନୂନଂ ପାତ୍ରଂ ନିହିତଂ ନ ଏତପକ୍ତାରଂ ପକ୍ୱଃ ପୁନରା ବିଶାତି ||୪୮||

ପ୍ରିୟଂ ପ୍ରିୟାଣାଂ କୃଣବାମ ତମସ୍ତେ ୟନ୍ତୁ ୟତମେ ଦ୍ୱିଷନ୍ତି |
ଧେନୁରନଡ୍-ବାନ୍ୱୟୋବୟ ଆୟଦେବ ପୌରୁଷେୟମପ ମୃତ୍ୟୁଂ ନୁଦନ୍ତୁ ||୪୯||

ସମଗ୍ନୟୋ ବିଦୁରନ୍ୟୋ ଅନ୍ୟଂ ୟ ଓଷଧୀଃ ସଚତେ ୟଶ୍ଚ ସିନ୍ଧୂନ୍ |
ୟାବନ୍ତୋ ଦେବା ଦିବ୍ୟାତପନ୍ତି ହିରଣ୍ୟଂ ଜ୍ୟୋତିଃ ପଚତୋ ବଭୂବ ||୫୦||

ଏଷା ତ୍ୱଚାଂ ପୁରୁଷେ ସଂ ବଭୂବାନଗ୍ନାଃ ସର୍ବେ ପଶବୋ ୟେ ଅନ୍ୟେ |
କ୍ଷତ୍ରେଣାତ୍ମାନଂ ପରି ଧାପୟାଥୋଽମୋତଂ ବାସୋ ମୁଖମୋଦନସ୍ୟ ||୫୧||

ୟଦକ୍ଷେଷୁ ବଦା ୟତ୍ସମିତ୍ୟାଂ ୟଦ୍ୱା ବଦା ଅନୃତଂ ବିତ୍ତକାମ୍ୟା |
ସମାନଂ ତନ୍ତୁମଭି ସଂବସାନୌ ତସ୍ମିନ୍ତ୍ସର୍ବଂ ଶମଲଂ ସାଦୟାଥଃ ||୫୨||

ବର୍ଷଂ ବନୁଷ୍ୱାପି ଗଚ୍ଛ ଦେବାଂସ୍ତ୍ୱଚୋ ଧୂମଂ ପର୍ୟୁତ୍ପାତୟାସି |
ବିଶ୍ୱବ୍ୟଚା ଘୃତପୃଷ୍ଠୋ ଭବିଷ୍ୟନ୍ତ୍ସୟୋନିର୍ଲୋକମୁପ ୟାହ୍ୟେତମ୍ ||୫୩||

ତନ୍ୱଂ ସ୍ୱର୍ଗୋ ବହୁଧା ବି ଚକ୍ରେ ୟଥା ବିଦ ଆତ୍ମନ୍ନନ୍ୟବର୍ଣ୍ଣାମ୍ |
ଅପାଜୈତ୍କୃଷ୍ଣାଂ ରୁଶତୀଂ ପୁନାନୋ ୟା ଲୋହିନୀ ତାଂ ତେ ଅଗ୍ନୌ ଜୁହୋମି ||୫୪||

ପ୍ରାଚ୍ୟୈ ତ୍ୱା ଦିଶେଽଗ୍ନୟେଽଧିପତୟେଽସିତାୟ ରକ୍ଷିତ୍ର ଆଦିତ୍ୟାୟେଷୁମତେ |
ଏତଂ ପରି ଦଦ୍ମସ୍ତଂ ନୋ ଗୋପାୟତାସ୍ମାକମୈତୋଃ |
ଦିଷ୍ଟଂ ନୋ ଅତ୍ର ଜରସେ ନି ନେଷଜ୍ଜରା ମୃତ୍ୟବେ ପରି ଣୋ ଦଦାତ୍ୱଥ
ପକ୍ୱେନ ସହ ସଂ ଭବେମ ||୫୫||

Not For Commercial Use

ଦକ୍ଷିଣାୟୈ ତ୍ୱା ଦିଶ ଇନ୍ଦ୍ରାୟାଧିପତୟେ ତିରଶ୍ଚିରାଜୟେ ରକ୍ଷିତ୍ରେ ଯମାୟେଷୁମତେ |
ଏତଂ ପରି ଦଦ୍ମସ୍ତଂ ନୋ ଗୋପାୟତାସ୍ମାକମୈତୋଃ |
ଦିଷ୍ଟଂ ନୋ ଅତ୍ର ଜରସେ ନି ନେଷଜ୍ଜରା ମୃତ୍ୟବେ ପରି ଣୋ ଦଦାତ୍ୱଥ
ପକ୍ୱେନ ସହ ସଂ ଭବେମ ||୫୬||

ପ୍ରତୀଚ୍ୟୈ ତ୍ୱା ଦିଶେ ବରୁଣାୟାଧିପତୟେ ପୃଦାକବେ ରକ୍ଷିତ୍ରେଽନ୍ନାୟେଷୁମତେ |
ଏତଂ ପରି ଦଦ୍ମସ୍ତଂ ନୋ ଗୋପାୟତାସ୍ମାକମୈତୋଃ |
ଦିଷ୍ଟଂ ନୋ ଅତ୍ର ଜରସେ ନି ନେଷଜ୍ଜରା ମୃତ୍ୟବେ ପରି ଣୋ ଦଦାତ୍ୱଥ
ପକ୍ୱେନ ସହ ସଂ ଭବେମ ||୫୭||

ଉଦୀଚ୍ୟୈ ତ୍ୱା ଦିଶେ ସୋମାୟାଧିପତୟେ ସ୍ୱଜାୟ ରକ୍ଷିତ୍ରେଽଶନ୍ୟା ଇଷୁମତ୍ୟୈ |
ଏତଂ ପରି ଦଦ୍ମସ୍ତଂ ନୋ ଗୋପାୟତାସ୍ମାକମୈତୋଃ |
ଦିଷ୍ଟଂ ନୋ ଅତ୍ର ଜରସେ ନି ନେଷଜ୍ଜରା ମୃତ୍ୟବେ ପରି ଣୋ ଦଦାତ୍ୱଥ
ପକ୍ୱେନ ସହ ସଂ ଭବେମ ||୫୮||

ଧ୍ରୁବାୟୈ ତ୍ୱା ଦିଶେ ବିଷ୍ଣବେଽଧିପତୟେ କଲ୍ମାଷଗ୍ରୀବାୟ ରକ୍ଷିତ୍ର ଓଷଧୀଭ୍ୟ ଇଷୁମତୀଭ୍ୟଃ |
ଏତଂ ପରି ଦଦ୍ମସ୍ତଂ ନୋ ଗୋପାୟତାସ୍ମାକମୈତୋଃ |
ଦିଷ୍ଟଂ ନୋ ଅତ୍ର ଜରସେ ନି ନେଷଜ୍ଜରା ମୃତ୍ୟବେ ପରି ଣୋ ଦଦାତ୍ୱଥ
ପକ୍ୱେନ ସହ ସଂ ଭବେମ ||୫୯||

ଊର୍ଧ୍ୱାୟୈ ତ୍ୱା ଦିଶେ ବୃହସ୍ପତୟେଽଧିପତୟେ ଶ୍ୱିତ୍ରାୟ ରକ୍ଷିତ୍ରେ ବର୍ଷାୟେଷୁମତେ |
ଏତଂ ପରି ଦଦ୍ମସ୍ତଂ ନୋ ଗୋପାୟତାସ୍ମାକମୈତୋଃ |
ଦିଷ୍ଟଂ ନୋ ଅତ୍ର ଜରସେ ନି ନେଷଜ୍ଜରା ମୃତ୍ୟବେ ପରି ଣୋ ଦଦାତ୍ୱଥ
ପକ୍ୱେନ ସହ ସଂ ଭବେମ ||୬୦||

|| ଇତି ତୃତୀୟୋଽନୁବାକଃ ||

Not For Commercial Use

==

(୧୨|୪) ଋଷିଃ - କଶ୍ୟପ **|** ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୬, ୮-୧୯, ୨୧-୩୧, ୩୩-୪୧, ୪୩-୫୩), ଭୁରିକ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୭), ବିରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୦), ଉଷ୍ଣିକ୍ ବୃହତୀଗର୍ଭା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୩୨), ବୃହତୀଗର୍ଭା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪୨) **|** ଦେବତା - ବଶା (୧-୫୪)

==

ଦଦାମୀତ୍ୟେବ ବ୍ରୂୟାଦନୁ ଚୈନାମଭୁତ୍ସତ |
ବଶାଂ ବ୍ରହ୍ମଭ୍ୟୋ ୟାଚଦ୍-ଭ୍ୟସ୍ତତ୍-ପ୍ରଜାବଦପତ୍ୟବତ୍ ||୧||

ପ୍ରଜୟା ସ ବି କ୍ରୀଣୀତେ ପଶୁଭିଶ୍ଚୋପ ଦସ୍ୟତି |
ୟ ଆର୍ଷେୟେଭ୍ୟୋ ୟାଚଦ୍-ଭ୍ୟୋ ଦେବାନାଂ ଗାଂ ନ ଦିତ୍ସତି ||୨||

କୂଟୟାସ୍ୟ ସଂ ଶୀର୍ୟନ୍ତେ ଶ୍ଲୋଣୟା କାଟମର୍ଦତି |
ବଣ୍ଡୟା ଦହ୍ୟନ୍ତେ ଗୃହାଃ କାଣୟା ଦୀୟତେ ସ୍ୱମ୍ ||୩||

ବିଲୋହିତୋ ଅଧିଷ୍ଠାନାଚ୍ଛକ୍ନୋ ବିନ୍ଦତି ଗୋପତିମ୍ |
ତଥା ବଶାୟାଃ ସଂବିଦ୍ୟଂ ଦୁରଦଭ୍ନା ହ୍ୟୁଚ୍ୟସେ ||୪||

ପଦୋରସ୍ୟା ଅଧିଷ୍ଠାନାଦ୍ୱିକ୍ଲିନ୍ଦୁର୍ନାମ ବିନ୍ଦତି |
ଅନାମନାତ୍ସଂ ଶୀର୍ୟନ୍ତେ ୟା ମୁଖେନୋପଜିଘ୍ରତି ||୫||

ୟୋ ଅସ୍ୟାଃ କର୍ଣ୍ଣାବାସ୍କୁନୋତ୍ୟା ସ ଦେବେଷୁ ବୃଶ୍ଚତେ |
ଲକ୍ଷ୍ମ କୁର୍ବ ଇତି ମନ୍ୟତେ କନୀୟଃ କୃଣୁତେ ସ୍ୱମ୍ ||୬||

ୟଦସ୍ୟାଃ କସ୍ମୈ ଚିଦ୍-ଭୋଗାୟ ବାଲାନ୍-କଶ୍ଚିତ୍-ପ୍ରକୃନ୍ତତି |
ତତଃ କିଶୋରା ମ୍ରିୟନ୍ତେ ବତ୍ସାଂଶ୍ଚ ଘାତୁକୋ ବୃକଃ ||୭||

ୟଦସ୍ୟା ଗୋପତୌ ସତ୍ୟା ଲୋମ ଧ୍ୱାଙ୍-କ୍ଷୋ ଅଜୀହିଡତ୍ |
ତତଃ କୁମାରା ମ୍ରିୟନ୍ତେ ୟକ୍ଷ୍ମୋ ବିନ୍ଦତ୍ୟନାମନାତ୍ ||୮||

ଯଦସ୍ୟାଃ ପଲ୍-ପୂଲନଂ ଶକୃଦ୍ଦାସୀ ସମସ୍ୟତି |
ତତୋଽପରୂପଂ ଜାୟତେ ତସ୍ମାଦବ୍ୟେଷ୍ୟଦେନସଃ ||୯||

ଜାୟମାନାଭି ଜାୟତେ ଦେବାନ୍ତ୍ସବ୍ରାହ୍ମଣାନ୍-ବଶା |
ତସ୍ମାଦ୍-ବ୍ରହ୍ମଭ୍ୟୋ ଦେୟୈଷା ତଦାହୁଃ ସ୍ୱସ୍ୟ ଗୋପନମ୍ ||୧୦||

ଯ ଏନାଂ ବନିମାୟନ୍ତି ତେଷାଂ ଦେବକୃତା ବଶା |
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟେୟଂ ତଦବ୍ରୁବନ୍ୟ ଏନାଂ ନିପ୍ରିୟାୟତେ ||୧୧||

ଯ ଆର୍ଷେୟେଭ୍ୟୋ ଯାଚଦ୍-ଭ୍ୟୋ ଦେବାନାଂ ଗାଂ ନ ଦିତ୍ସତି |
ଆ ସ ଦେବେଷୁ ବୃଶ୍ଚତେ ବ୍ରାହ୍ମଣାନାଂ ଚ ମନ୍ୟବେ ||୧୨||

ଯୋ ଅସ୍ୟ ସ୍ୟାଦ୍ୱଶାଭୋଗୋ ଅନ୍ୟାମିଚ୍ଛେତ ତର୍ହି ସଃ |
ହିଂସ୍ତେ ଅଦତ୍ତା ପୁରୁଷଂ ଯାଚିତାଂ ଚ ନ ଦିତ୍ସତି ||୧୩||

ଯଥା ଶେବଧିର୍ନିହିତୋ ବ୍ରାହ୍ମଣାନାଂ ତଥା ବଶା |
ତାମେତଦଚ୍ଛାୟନ୍ତି ଯସ୍ମିନ୍-କସ୍ମିଂଶ୍ଚ ଜାୟତେ ||୧୪||

ସ୍ୱମେତଦଚ୍ଛାୟନ୍ତି ଯଦ୍ୱଶାଂ ବ୍ରାହ୍ମଣା ଅଭି |
ଯଥୈନାନନ୍ୟସ୍ମିଞ୍ଜିନୀୟାଦେବାସ୍ୟା ନିରୋଧନମ୍ ||୧୫||

ଚରେଦେବା ତ୍ରୈହାୟଣାଦବିଜ୍ଞାତଗଦା ସତୀ |
ବଶାଂ ଚ ବିଦ୍ୟାନ୍ନାରଦ ବ୍ରାହ୍ମଣାସ୍ତର୍ହ୍ୟେଷ୍ୟାଃ ||୧୬||

ଯ ଏନାମବଶାମାହ ଦେବାନାଂ ନିହିତଂ ନିଧିମ୍ |
ଉଭୌ ତସ୍ମୈ ଭବାଶର୍ବୌ ପରିକ୍ରମ୍ୟେଷୁମସ୍ୟତଃ ||୧୭||

ଯୋ ଅସ୍ୟା ଉଧୋ ନ ବେଦାଥୋ ଅସ୍ୟା ସ୍ତନାନୁତ |
ଉଭୟେନୈବାସ୍ମୈ ଦୁହେ ଦାତୁଂ ଚେଦଶକଦ୍ୱଶାମ୍ ||୧୮||

Not For Commercial Use

ଦୁରଦଭ୍ନୈନମା ଶୟେ ୟାଚିତାଂ ଚ ନ ଦିତ୍ସତି ।
ନାସ୍ମୈ କାମାଃ ସମୃଧ୍ୟନ୍ତେ ୟାମଦତ୍ତ୍ୱା ଚିକୀର୍ଷତି ।।୧୯।।

ଦେବା ବଶାମୟାଚନ୍ମୁଖଂ କୃତ୍ୱା ବ୍ରାହ୍ମଣମ୍ ।
ତେଷାଂ ସର୍ବେଷାମଦଦଦ୍ଧେଡଂ ନ୍ୟେତି ମାନୁଷଃ ।।୨୦।।

ହେଡଂ ପଶୂନାଂ ନ୍ୟେତି ବ୍ରାହ୍ମଣେଭ୍ୟୋଽଦଦଦ୍ୱଶାମ୍ ।
ଦେବାନାଂ ନିହିତଂ ଭାଗଂ ମର୍ତ୍ୟଶ୍ଚେନ୍ନିପ୍ରିୟାୟତେ ।।୨୧।।

ୟଦନ୍ୟେ ଶତଂ ୟାଚେୟୁର୍ବ୍ରାହ୍ମଣା ଗୋପତିଂ ବଶାମ୍ ।
ଅଥୈନାଂ ଦେବା ଅବ୍ରୁବନ୍ନେବଂ ହ ବିଦୁଷୋ ବଶା ।।୨୨।।

ୟ ଏବଂ ବିଦୁଷେଽଦତ୍ତ୍ୱାଥାନ୍ୟେଭ୍ୟୋ ଦଦଦ୍ୱଶାମ୍ ।
ଦୁର୍ଗା ତସ୍ମା ଅଧିଷ୍ଠାନେ ପୃଥିବୀ ସହଦେବତା ।।୨୩।।

ଦେବା ବଶାମୟାଚନ୍ୟସ୍ମିନ୍ନଗ୍ରେ ଅଜାୟତ ।
ତାମେତାଂ ବିଦ୍ୟାନ୍ନାରଦଃ ସହ ଦେବୈରୁଦାଜତ ।।୨୪।।

ଅନପତ୍ୟମଲ୍ପପଶୁଂ ବଶା କୃଣୋତି ପୂରୁଷମ୍ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣୈଶ୍ଚ ୟାଚିତାମଥୈନାଂ ନିପ୍ରିୟାୟତେ ।।୨୫।।

ଅଗ୍ନୀଷୋମାଭ୍ୟାଂ କାମାୟ ମିତ୍ରାୟ ବରୁଣାୟ ଚ ।
ତେଭ୍ୟୋ ୟାଚନ୍ତି ବ୍ରାହ୍ମଣାସ୍ତେଷ୍ୱା ବୃଶ୍ଚତେଽଦଦତ୍ ।।୨୬।।

ୟାବଦସ୍ୟା ଗୋପତିର୍ନୋପଶୃଣୁୟାଦୃଚଃ ସ୍ୱୟମ୍ ।
ଚରେଦସ୍ୟ ତାବଦ୍ଗୋଷୁ ନାସ୍ୟ ଶ୍ରୁତ୍ୱା ଗୃହେ ବସେତ୍ ।।୨୭।।

ୟୋ ଅସ୍ୟା ଋଚ ଉପଶ୍ରୁତ୍ୟାଥ ଗୋଷ୍ୱଚୀଚରତ୍ ।
ଆୟୁଶ୍ଚ ତସ୍ୟ ଭୂତିଂ ଚ ଦେବା ବୃଶ୍ଚନ୍ତି ହୀଡିତାଃ ।।୨୮।।

Not For Commercial Use

ବଶା ଚରନ୍ତୀ ବହୁଧା ଦେବାନାଂ ନିହିତୋ ନିଧିଃ |
ଆବିଷ୍କୃଣୁଷ୍ୱ ରୂପାଣି ଯଦା ସ୍ଥାମ ଜିଘାଂସତି ||୨୯||

ଆବିରାତ୍ମାନଂ କୃଣୁତେ ଯଦା ସ୍ଥାମ ଜିଘାଂସତି |
ଅଥୋ ହ ବ୍ରହ୍ମଭ୍ୟୋ ବଶା ୟାଞ୍ଚ୍ୟାୟ କୃଣୁତେ ମନଃ ||୩୦||

ମନସା ସଂ କଳ୍ପୟତି ତଦ୍ଦେବାଁ ଅପି ଗଚ୍ଛତି |
ତତୋ ହ ବ୍ରହ୍ମାଣୋ ବଶାମୁପପ୍ରୟନ୍ତି ୟାଚିତୁମ୍ ||୩୧||

ସ୍ୱଧାକାରେଣ ପିତୃଭ୍ୟୋ ୟଜ୍ଞେନ ଦେବତାଭ୍ୟଃ |
ଦାନେନ ରାଜନ୍ୟୋ ବଶାୟା ମାତୁର୍ହେଡଂ ନ ଗଚ୍ଛତି ||୩୨||

ବଶା ମାତା ରାଜନ୍ୟସ୍ୟ ତଥା ସଂଭୂତମଗ୍ରଶଃ |
ତସ୍ୟା ଆହୁରନର୍ପଣଂ ଯଦ୍-ବ୍ରହ୍ମଭ୍ୟଃ ପ୍ରଦୀୟତେ ||୩୩||

ୟଥାଜ୍ୟଂ ପ୍ରଗୃହୀତମାଲୁମ୍ପେତ୍ସ୍ରୁଚୋ ଅଗ୍ନୟେ |
ଏବା ହ ବ୍ରହ୍ମଭ୍ୟୋ ବଶାମଗ୍ନୟ ଆ ବୃଶ୍ଚତେଽଦଦତ୍ ||୩୪||

ପୁରୋଡାଶବତ୍ସା ସୁଦୁଘା ଲୋକେଽସ୍ମା ଉପ ତିଷ୍ଠତି |
ସାସ୍ମୈ ସର୍ବାନ୍-କାମାନ୍-ବଶା ପ୍ରଦଦୁଷେ ଦୁହେ ||୩୫||

ସର୍ବାନ୍-କାମାନ୍ୟମରାଜ୍ୟେ ବଶା ପ୍ରଦଦୁଷେ ଦୁହେ |
ଅଥାହୁର୍ନାରକଂ ଲୋକଂ ନିରୁନ୍ଧାନସ୍ୟ ୟାଚିତାମ୍ ||୩୬||

ପ୍ରବୀୟମାନା ଚରତି କ୍ରୁଦ୍ଧା ଗୋପତୟେ ବଶା |
ବେହତଂ ମା ମନ୍ୟମାନୋ ମୃତ୍ୟୋଃ ପାଶେଷୁ ବଧ୍ୟତାମ୍ ||୩୭||

ୟୋ ବେହତଂ ମନ୍ୟମାନୋଽମା ଚ ପଚତେ ବଶାମ୍ |
ଅପ୍ୟସ୍ୟ ପୁତ୍ରାନ୍-ପୌତ୍ରାଂଶ୍ଚ ୟାଚୟତେ ବୃହସ୍ପତିଃ ||୩୮||

Not For Commercial Use

ମହଦେଷାବ ତପତି ଚରନ୍ତୀ ଗୋଷୁ ଗୌରପି ।
ଅଥୋ ହ ଗୋପତୟେ ବଶାଦଦୁଷେ ବିଷଂ ଦୁହେ ।।୩୯।।

ପ୍ରିୟଂ ପଶୂନାଂ ଭବତି ୟଦ୍-ବ୍ରହ୍ମଭ୍ୟଃ ପ୍ରଦୀୟତେ ।
ଅଥୋ ବଶାୟାସ୍ତତ୍-ପ୍ରିୟଂ ୟଦ୍ଦେବତ୍ରା ହବିଃ ସ୍ୟାତ୍ ।।୪୦।।

ୟା ବଶା ଉଦକଲ୍ପୟନ୍ଦେବା ୟଜ୍ଞାଦୁଦେତ୍ୟ ।
ତାସାଂ ବିଲିପ୍ତ୍ୟଂ ଭୀମାମୁଦାକୁରୁତ ନାରଦଃ ।।୪୧।।

ତାଂ ଦେବା ଅମୀମାଂସନ୍ତ ବଶେୟାମବଶେତି ।
ତାମବ୍ରବୀନ୍ନାରଦ ଏଷା ବଶାନାଂ ବଶତମେତି ।।୪୨।।

କତି ନୁ ବଶା ନାରଦ ୟାସ୍ତ୍ୱଂ ବେତ୍ଥ ମନୁଷ୍ୟଜାଃ ।
ତାସ୍ତ୍ୱା ପୃଚ୍ଛାମି ବିଦ୍ୱାଂସଂ କସ୍ୟା ନାଶ୍ନୀୟାଦବ୍ରାହ୍ମଣଃ ।।୪୩।।

ବିଲିପ୍ତ୍ୟା ବୃହସ୍ପତେ ୟା ଚ ସୂତବଶା ବଶା ।
ତସ୍ୟା ନାଶ୍ନୀୟାଦବ୍ରାହ୍ମଣୋ ୟ ଆଶଂସେତ ଭୂତ୍ୟାମ୍ ।।୪୪।।

ନମସ୍ତେ ଅସ୍ତୁ ନାରଦାନୁଷ୍ଠୁ ବିଦୁଷେ ବଶା ।
କତମାସାଂ ଭୀମତମା ୟାମଦତ୍ତ୍ୱା ପରାଭବେତ୍ ।।୪୫।।

ବିଲିପ୍ତୀ ୟା ବୃହସ୍ପତେଽଥୋ ସୂତବଶା ବଶା ।
ତସ୍ୟା ନାଶ୍ନୀୟାଦବ୍ରାହ୍ମଣୋ ୟ ଆଶଂସେତ ଭୂତ୍ୟାମ୍ ।।୪୬।।

ତ୍ରୀଣି ବୈ ବଶାଜାତାନି ବିଲିପ୍ତୀ ସୂତବଶା ବଶା ।
ତାଃ ପ୍ର ୟଚ୍ଛେଦ୍-ବ୍ରହ୍ମଭ୍ୟଃ ସୋଽନାବ୍ରସ୍କଃ ପ୍ରଜାପତୌ ।।୪୭।।

ଏତଦ୍ୱୋ ବ୍ରାହ୍ମଣା ହବିରିତି ମନ୍ୱୀତ ୟାଚିତଃ ।
ବଶାଂ ଚେଦେନଂ ୟାଚେୟୁର୍ୟା ଭୀମାଦଦୁଷୋ ଗୃହେ ।।୪୮।।

Not For Commercial Use

ଦେବା ବଶାଂ ପର୍ୟ୍ୟବଦନ୍ନ ନୋଽଦାଦିତି ହୀଡିତାଃ |
ଏତାଭିରୃଗ୍‌ଭିର୍ଭେଦଂ ତସ୍ମାଦ୍ୱୈ ସ ପରାଭବତ୍ ||୪୯||

ଉତୈନାଂ ଭେଦୋ ନାଦଦାଦ୍ୱଶାମିନ୍ଦ୍ରେଣ ୟାଚିତଃ |
ତସ୍ମାତ୍ତଂ ଦେବା ଆଗସୋଽବୃଶ୍ଚନ୍ନହମୁତ୍ତରେ ||୫୦||

ୟେ ବଶାୟା ଅଦାନାୟ ବଦନ୍ତି ପରିରାପିଣଃ |
ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ମନ୍ୟବେ ଜାଲ୍ମା ଆ ବୃଶ୍ଚନ୍ତେ ଅଚିତ୍ତ୍ୟା ||୫୧||

ୟେ ଗୋପତିଂ ପରାଣୀୟାଥାହୁର୍ମା ଦଦା ଇତି |
ରୁଦ୍ରସ୍ୟାସ୍ତାଂ ତେ ହେତୀଂ ପରି ୟନ୍ତ୍ୟଚିତ୍ତ୍ୟା ||୫୨||

ୟଦି ହୁତଂ ୟଦ୍ୟହୁତାମମା ଚ ପଚତେ ବଶାମ୍ |
ଦେବାନ୍ତ୍ସବ୍ରାହ୍ମଣାନୃତ୍ୱା ଜିହ୍ମୋ ଲୋକାନ୍ନିରୃଚ୍ଛତି ||୫୩||

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥୋଽନୁବାକ ||

===

(୧୨|୫-୧) [ପ୍ରଥମଃ ପର୍ୟ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ଅଥର୍ବାଚାର୍ୟ୍ୟ **|** ଛନ୍ଦ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟାନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧), ଭୁରିକ୍ ସାମ୍ନୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨), ଚତୁଷ୍ପଦା ସ୍ୱରାଟ୍ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୩), ଆସୁରୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪), ସାମ୍ନୀ ପଙ୍କ୍ତିଃ (୫), ସାମ୍ନୀ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୬) **|** ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଗବିଃ (୧-୬)

===

ଶ୍ରମେଣ ତପସା ସୃଷ୍ଟା ବ୍ରହ୍ମଣା ବିତ୍ତର୍ତେ ଶ୍ରିତା ||୧||

ସତ୍ୟେନାବୃତା ଶ୍ରିୟା ପ୍ରାବୃତା ୟଶସା ପରୀବୃତା ||୨||

ସ୍ୱଧୟା ପରିହିତା ଶ୍ରଦ୍ଧୟା ପର୍ୟୂଢା ଦୀକ୍ଷୟା ଗୁପ୍ତା ୟଜ୍ଞେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ଲୋକୋ ନିଧନମ୍ ||୩||

ବ୍ରହ୍ମ ପଦବାୟଂ ବ୍ରାହ୍ମଣୋଽଧିପତିଃ ||୪||

ତାମାଦଦାନସ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଗବୀଂ ଜିନତୋ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ କ୍ଷତ୍ରିୟସ୍ୟ ||୫||

ଅପ କ୍ରାମତି ସୂନୃତା ବୀର୍ୟଂ ପୁଣ୍ୟା ଲକ୍ଷ୍ମୀଃ ||୬||

==

(୧୨|୫-୨) [ଦ୍ୱିତୀୟଃ ପର୍ଯ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ଅଥର୍ବାଚାର୍ୟ୍ୟ | ଛନ୍ଦ - ସାମ୍ନୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୭), ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଚୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୮), ଆର୍ଚୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୯), ଉଷ୍ଣିକ୍ [ଏତାଶ୍ଚତସ୍ର ଏକପଦାଃ] (୧୦), ଆର୍ଚୀ ନିଚୃତ୍ ପଙ୍କ୍ତିଃ (୧୧) | ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଗବିଃ (୭-୧୧)

==

ଓଜଶ୍ଚ ତେଜଶ୍ଚ ସହଶ୍ଚ ବଲଂ ଚ ବାକ୍-ଚେନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଚ ଶ୍ରୀଶ୍ଚ ଧର୍ମଶ୍ଚ ||୭||

ବ୍ରହ୍ମ ଚ କ୍ଷତ୍ରଂ ଚ ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ଚ ବିଶଶ୍ଚ ତ୍ୱିଷିଶ୍ଚ ୟଶଶ୍ଚ ବର୍ଚଶ୍ଚ ଦ୍ରବିଣଂ ଚ ||୮||

ଆୟୁଶ୍ଚ ରୂପଂ ଚ ନାମ ଚ କୀର୍ତିଶ୍ଚ ପ୍ରାଣଶ୍ଚାପାନଶ୍ଚ ଚକ୍ଷୁଶ୍ଚ ଶ୍ରୋତ୍ରଂ ଚ ||୯||

ପୟଶ୍ଚ ରସଶ୍ଚାନ୍ନଂ ଚାନ୍ନାଦ୍ୟଂ ଚର୍ତଂ ଚ ସତ୍ୟଂ ଚେଷ୍ଟଂ ଚ ପୂର୍ତଂ ଚ ପ୍ରଜା ଚ ପଶବଶ୍ଚ ||୧୦||

ତାନି ସର୍ବାଣ୍ୟପ କ୍ରାମନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଗବୀମାଦଦାନସ୍ୟ ଜିନତୋ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ କ୍ଷତ୍ରିୟସ୍ୟ ||୧୧||

==

(୧୨|୫-୩) [ତୃତୀୟଃ ପର୍ଯ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ଅଥର୍ବାଚାର୍ୟ୍ୟ | ଛନ୍ଦ - ବିରାଟ୍ ବିଷମା ଗାୟତ୍ରୀ (୧୨), ଆସୁରୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧୩), ସାମ୍ନୀ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୧୪, ୨୬), ଗାୟତ୍ରୀ (୧୫), ପ୍ରଜାପତ୍ୟାନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧୬-୧୭, ୧୯-୨୦), ୟାଜୁଷୀ ଜଗତୀ (୧୮), ସାମ୍ନୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୧, ୨୫), ସାମ୍ନୀ ବୃହତୀ (୨୨), ୟାଜୁଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୨୩), ଆସୁରୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୨୪), ଆର୍ଚୀ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୨୭) | ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଗବିଃ (୧୨-୨୭)

==

ସୈଷା ଭୀମା ବ୍ରହ୍ମଗବ୍ୟଘବିଷା ସାକ୍ଷାତ୍କୃତ୍ୟା କୂଲ୍-ବଜମାବୃତା ||୧୨||

ସର୍ବାଣ୍ୟସ୍ୟାଂ ଘୋରାଣି ସର୍ବେ ଚ ମୃତ୍ୟବଃ ||୧୩||

ସର୍ବାଣ୍ୟସ୍ୟାଂ କ୍ରୂରାଣି ସର୍ବେ ପୁରୁଷବଧାଃ ||୧୪||

ସା ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟଂ ଦେବପୀୟୁଂ ବ୍ରହ୍ମଗବ୍ୟାଦୀୟମାନା ମୃତ୍ୟୋଃ ପଦ୍ୱୀଷ ଆ ଦ୍ୟତି ||୧୫||

ମେନିଃ ଶତବଧା ହି ସା ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ କ୍ଷିତିର୍ହି ସା ||୧୬||

ତସ୍ମାଦ୍ୱୈ ବ୍ରାହ୍ମଣାନାଂ ଗୌର୍ଦୁରାଧର୍ଷା ବିଜାନତା ||୧୭||

ବଜ୍ରୋ ଧାବନ୍ତୀ ବୈଶ୍ୱାନର ଉଦ୍ୱୀତା ||୧୮||

ହେତିଃ ଶଫାନୁତ୍-ଖିଦନ୍ତୀ ମହାଦେବୋଽପେକ୍ଷମାଣା ||୧୯||

କ୍ଷୁରପବିରୀକ୍ଷମାଣା ବାଶ୍ୟମାନାଭି ସ୍ଫୂର୍ଜତି ||୨୦||

ମୃତ୍ୟୁର୍ହିଙ୍କୃଣ୍ୱତ୍ୟୁଗ୍ରୋ ଦେବଃ ପୁଚ୍ଛଂ ପର୍ୟସ୍ୟନ୍ତୀ ||୨୧||

ସର୍ବଜ୍ୟାନିଃ କର୍ଣ୍ଣୌ ବରୀବର୍ଜୟନ୍ତୀ ରାଜୟକ୍ଷ୍ମୋ ମେହନ୍ତୀ ||୨୨||

ମେନିର୍ଦୁହ୍ୟମାନା ଶୀର୍ଷକ୍ତିର୍ଦୁଗ୍ଧା ||୨୩||

ସେଦିରୁପତିଷ୍ଠନ୍ତୀ ମିଥୋୟୋଧଃ ପରାମୃଷ୍ଟା ||୨୪||

ଶରବ୍ୟା ମୁଖେଽପିନହ୍ୟମାନ ଋତିର୍ହନ୍ୟମାନା ||୨୫||

ଅଘବିଷା ନିପତନ୍ତୀ ତମୋ ନିପତିତା ||୨୬||

ଅନୁଗଚ୍ଛନ୍ତୀ ପ୍ରାଣାନୁପ ଦାସୟତି ବ୍ରହ୍ମଗବୀ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ||୨୭||

==

(୧୨|୫-୪) [ଚତୁର୍ଥଃ ପର୍ଯ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ଅଥର୍ବାଚାର୍ଯ୍ୟ **|** ଛନ୍ଦ - ଆସୁରୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୨୮), ଆସୁରୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୯, ୩୭), ସାମ୍ନୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୩୦), ୟାଜୁଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୩୧), ସାମ୍ନୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୩୨), ସାମ୍ନୀ ବୃହତୀ (୩୩-୩୪), ଭୁରିକ୍ ସାମ୍ନୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୩୫), ସାମ୍ନୀ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୩୬), ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଗୟତ୍ରୀ (୩୮) **|** ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଗବିଃ (୨୮-୩୮)

==

ବୈରଂ ବିକୃତ୍ୟମାନା ପୌତ୍ରାଦ୍ୟଂ ବିଭାଜ୍ୟମାନା ||୨୮||

ଦେବହେତିର୍ହ୍ରିୟମାଣା ବ୍ୟୃଦ୍ଧିର୍ହୃତା ||୨୯||

ପାପ୍ମାଧିଧୀୟମାନା ପାରୁଷ୍ୟମବଧୀୟମାନା ||୩୦||

ବିଷଂ ପ୍ରୟସ୍ୟନ୍ତୀ ତକ୍ମା ପ୍ରୟସ୍ତା ||୩୧||

ଅଘଂ ପଚ୍ୟମାନା ଦୁଷ୍ୱପ୍ନ୍ୟଂ ପକ୍ୱା ||୩୨||

ମୂଲବର୍ହଣୀ ପର୍ୟାକ୍ରିୟମାଣା କ୍ଷିତିଃ ପର୍ୟାକୃତା ||୩୩||

ଅସଂଜ୍ଞା ଗନ୍ଧେନ ଶୁଗୁଦ୍ଧ୍ରିୟମାଣାଶୀବିଷ ଉଦ୍ଧୃତା ||୩୪||

ଅଭୂତିରୁପହ୍ରିୟମାଣା ପରାଭୂତିରୁପହୃତା ||୩୫||

ଶର୍ବଃ କ୍ରୁଦ୍ଧଃ ପିଶ୍ୟମାନା ଶିମିଦା ପିଶିତା ||୩୬||

ଅବର୍ତିରଶ୍ୟମାନା ନିରୃତିରଶିତା ||୩୭||

ଅଶିତା ଲୋକାଚ୍ଛିନତ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଗବୀ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟମସ୍ମାଚ୍ଚାମୁଷ୍ମାଚ୍ଚ ||୩୮||

Not For Commercial Use

==

(୧୨|୫-୫) [ପଞ୍ଚମଃ ପର୍ଯ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ଅଥର୍ବାଚାର୍ୟ୍ୟ | ଛନ୍ଦ - ସାମ୍ନୀ ପଙ୍କ୍ତିଃ (୩୯), ୟାଜୁଷୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪୦), ଭୁରିକ୍ ସାମ୍ନୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪୧, ୪୬), ଆସୁରୀ ବୃହତୀ (୪୨), ସାମ୍ନୀ ବୃହତୀ (୪୩), ପିପୀଲିକମଧ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪୪), ଆର୍ଚୀ ବୃହତୀ (୪୫) | ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଗବିଃ (୩୯-୪୬)

==

ତସ୍ୟା ଆହନନଂ କୃତ୍ୟା ମେନିରାଶସନଂ ବଲଗ ଉବଧ୍ୟମ୍ ||୩୯||

ଅସ୍ୱଗତା ପରିହ୍ଣୁତା ||୪୦||

ଅଗ୍ନିଃ କ୍ରବ୍ୟାଦ୍-ଭୂତ୍ୱା ବ୍ରହ୍ମଗବୀ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟଂ ପ୍ରବିଶ୍ୟାତ୍ତି ||୪୧||

ସର୍ବାସ୍ୟାଙ୍ଗା ପର୍ବା ମୂଲାନି ବୃଶ୍ଚତି ||୪୨||

ଛିନତ୍ତ୍ୟସ୍ୟ ପିତୃବନ୍ଧୁ ପରା ଭାବୟତି ମାତୃବନ୍ଧୁ ||୪୩||

ବିବାହାଂ ଜ୍ଞାତୀନ୍ତ୍ସର୍ବାନ୍ ଅପି କ୍ଷାପୟତି ବ୍ରହ୍ମଗବୀ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ କ୍ଷତ୍ରିୟେଣାପୁନର୍ଦୀୟମାନା ||୪୪||

ଅବାସ୍ତୁମେନମସ୍ୱଗମପ୍ରଜସଂ କରୋତ୍ୟପରାପରଣୋ ଭବତି କ୍ଷୀୟତେ ||୪୫||

ୟ ଏବଂ ବିଦୁଷୋ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟ କ୍ଷତ୍ରିୟୋ ଗାମାଦତ୍ତେ ||୪୬||

==

(୧୨|୫-୬) [ଷଷ୍ଠଃ ପର୍ଯ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ଅଥର୍ବାଚାର୍ୟ୍ୟ | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟାନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪୭, ୪୯, ୫୧-୫୩, ୫୭-୫୯, ୬୧), ଆର୍ଚୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪୮), ସାମ୍ନୀ ବୃହତୀ (୫୦), ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଉଷ୍ଣିକ୍ (୫୪-୫୫), ଆସୁରୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୫୬), ଗାୟତ୍ରୀ (୬୦) | ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଗବିଃ (୪୭-୬୧)

==

କ୍ଷିପ୍ରଂ ବୈ ତସ୍ୟାହନନେ ଗୃଧ୍ରାଃ କୁର୍ବତ ଐଲବମ୍ ||୪୭||

କ୍ଷିପ୍ରଂ ବୈ ତସ୍ୟାଦହନଂ ପରି ନୃତ୍ୟନ୍ତି କେଶିନୀରାଘ୍ନାନାଃ
ପାଣିନୋରସି କୁର୍ବାଣାଃ ପାପମୈଲବମ୍ ||୪୮||

କ୍ଷିପ୍ରଂ ବୈ ତସ୍ୟ ବାସ୍ତୁଷୁ ବୃକାଃ କୁର୍ବତ ଐଲବମ୍ ||୪୯||

କ୍ଷିପ୍ରଂ ବୈ ତସ୍ୟ ପୃଚ୍ଛନ୍ତି ଯତ୍ତଦାସୀଦିଦଂ ନୁ ତାଦିତି ||୫୦||

ଛିନ୍ଧ୍ୟା ଛିନ୍ଧି ପ୍ର ଛିନ୍ଧ୍ୟପି କ୍ଷାପୟ କ୍ଷାପୟ ||୫୧||

ଆଦଦାନମାଙ୍ଗିରସି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟମୁପ ଦାସୟ ||୫୨||

ବୈଶ୍ୱଦେବୀ ହ୍ୟୁଚ୍ୟସେ କୃତ୍ୟା କୂଲ୍-ବଜମାବୃତା ||୫୩||

ଓଷନ୍ତୀ ସମୋଷନ୍ତୀ ବ୍ରହ୍ମଣୋ ବଜ୍ରଃ ||୫୪||

କ୍ଷୁରପବିର୍ମୃତ୍ୟୁର୍ଭୂତ୍ୱା ବି ଧାବ ତ୍ୱମ୍ ||୫୫||

ଆ ଦସ୍ତେ ଜିନତାଂ ବର୍ଚ ଇଷ୍ଟଂ ପୂର୍ତଂ ଚାଶିଷଃ ||୫୬||

ଆଦାୟ ଜୀତଂ ଜୀତାୟ ଲୋକେଽମୁଷ୍ମିନ୍ପ୍ର ଯଚ୍ଛସି ||୫୭||

ଅଘ୍ନ୍ୟେ ପଦବୀର୍ଭବ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟାଭିଶସ୍ତ୍ୟା ||୫୮||

ମେନିଃ ଶରବ୍ୟା ଭବାଘାଦଘବିଷା ଭବ ||୫୯||

ଅଘ୍ନ୍ୟେ ପ୍ର ଶିରୋ ଜହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ କୃତାଗସୋ ଦେବପୀୟୋରରାଧସଃ ||୬୦||

ତ୍ୱୟା ପ୍ରମୂର୍ଣଂ ମୃଦିତମଗ୍ନିର୍ଦହତୁ ଦୁଶ୍ଚିତମ୍ ||୬୧||

==

(୧୨|୫-୭) [ସପ୍ତମଃ ପର୍ଯ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ଅଥର୍ବାଚାର୍ଯ୍ୟ | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟାନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୬୨-୬୪, ୬୬, ୬୮-୭୦), ଗାୟତ୍ରୀ (୬୫), ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଗାୟତ୍ରୀ (୬୭), ଆସୁରୀ ପଙ୍କ୍ତିଃ (୭୧), ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୭୨), ଆସୁରୀ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୭୩) | ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଗବିଃ (୬୨-୭୩)

==

ବୃଶ୍ଚ ପ୍ର ବୃଶ୍ଚ ସଂ ବୃଶ୍ଚ ଦହ ପ୍ର ଦହ ସଂ ଦହ ||୬୨||

ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟଂ ଦେବ୍ୟଘ୍ନ୍ୟ ଆ ମୂଲାଦନୁସଂଦହ ||୬୩||

ଯଥାୟାଦ୍ୟମସାଦନାତ୍ପାପଲୋକାନ୍ପରାବତଃ ||୬୪||

ଏବା ତ୍ୱଂ ଦେବ୍ୟଘ୍ନ୍ୟେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ କୃତାଗସୋ ଦେବପୀୟୋରରାଧସଃ ||୬୫||

ବଜ୍ରେଣ ଶତପର୍ବଣା ତୀକ୍ଷ୍ଣେନ କ୍ଷୁରଭୃଷ୍ଟିନା ||୬୬||

ପ୍ର ସ୍କନ୍ଧାନ୍ପ୍ର ଶିରୋ ଜହି ||୬୭||

ଲୋମାନ୍ୟସ୍ୟ ସଂ ଛିନ୍ଧି ତ୍ୱଚମସ୍ୟ ବି ବେଷ୍ଟୟ ||୬୮||

ମାଂସାନ୍ୟସ୍ୟ ଶାତୟ ସ୍ନାବାନ୍ୟସ୍ୟ ସଂ ବୃହ ||୬୯||

ଅସ୍ଥୀନ୍ୟସ୍ୟ ପୀଡୟ ମଜ୍ଜାନମସ୍ୟ ନିର୍ଜହି ||୭୦||

ସର୍ବାସ୍ୟାଙ୍ଗା ପର୍ବାଣି ବି ଶ୍ରଥୟ ||୭୧||

ଅଗ୍ନିରେନଂ କ୍ରବ୍ୟାତ୍-ପୃଥିବ୍ୟା ନୁଦତାମୁଦୋଷତୁ ବାୟୁରନ୍ତରିକ୍ଷାନ୍ମହତୋ ବରିମ୍ଣଃ ||୭୨||

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏନଂ ଦିବଃ ପ୍ର ଣୁଦତାଂ ନ୍ୟୋଷତୁ ||୭୩||

||ଇତି ପଞ୍ଚମୋଽନୁବାକଃ||

|| ଇତି ଦ୍ୱାଦଶଂ କାଣ୍ଡମ୍ ସମାପ୍ତମ୍ ||

Not For Commercial Use